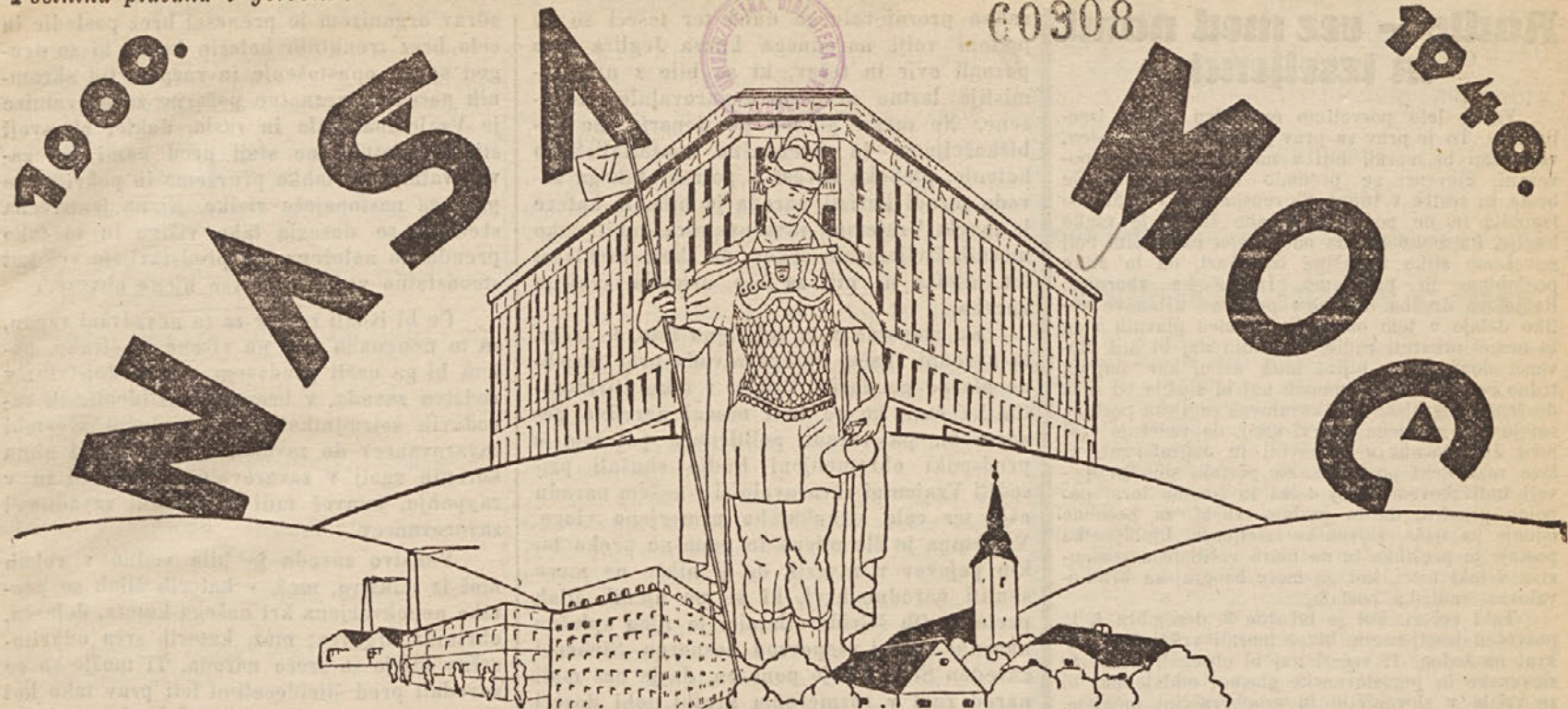

LIST ZA ČLANE VZAJEMNE ZAVAROVALNICE V LJUBLJANI

Izhaja dvanajstkrat na leto. — Celeletna naročnina za člane Vzajemne zavarovalnice Din 1'—, za vse ostale Din 16'—.

Izdaja: Vzajemna zavarovalnica v Ljubljani. — Uredništvo in uprava v Ljubljani, Miklošičeva cesta 19, telefon 25-21 in 25-22.

LETNIK V.

JANUAR 1940

ŠTEV. 1

1900—1940

Pravijo, da človek šele s štiridesetim letom popolnoma dozori in da se šele s tem letom začne doba polne tvorčnosti, zrelega mišljenja in preudarne podjetnosti. Pri štiridesetih letih se šele človek ozre motreče na preteklost, jo zna pravilno ocenjevati ter iz nje izrabi izkušnje za nadaljnje delo. V taka najlepša leta — primerjano s človekom — stopa sedaj naša Vzajemna zavarovalnica.

Seveda pa primerjava s človeškim življenjem ni točna, kadar gre za življenje gospodarske ustanove, posebno še gospodarske ustanove, ki je zrasla iz najplemenitejših narodnih sokov in ima trajno narodu služiti. Prvi koraki take ustanove v življenje so sicer majavi, kot je majav in negotov prvi korak deteta. Ali kakor se dete ob čuječi roki matere kmalu postavi na lastne noge ter je njega korak vedno bolj trden in gotov, dokler se končno ne razvije v strumno mladeniča in borbenost moža, tako se tudi narodna gospodarska ustanova že koj spočetka naslanja na razumevanje, skrb in ljubezen svojega naroda, zaradi česar dobi prav kmalu ono trdnost in stalnost, ki ji omogoča hiter, pa vendarle čisto naraven razvoj. Če namreč narod tako ustanovo potrebuje, potem ne more čakati, da se mu razvije šele po načelih človeškega življenja, temveč mora rasti naglo, da lahko prej zaščiti narodove koristi, kot bi jih mogle oškodovati tuje sile. V človeškem življenju nastane pri gotovih letih staranje in hiranje, pa tudi najlepša leta so prepletena z boleznijo in okvarami. Narodna gospodarska ustanova pa mora neprestano rasti, se vztrajno in uspešno otepati zastoja in kriz, ako hoče svoje poslanstvo v narodu v polni meri izpolniti.

Po teh načelih je rasla Vzajemna zavarovalnica skozi štirideset let ter se iz nebogljenega deteta, ki so mu mnogi zavistneži, pa tudi dobro misleči ob rojstvu prerokovali skorajšnjo smrt, razvila v sedanjega na znotraj zdravega in močnega, na zunaj pa uglednega in podjetnega moža, ki obeta našemu narodu še mnogo. Kdor bo kdaj pisal zgodovino našega narodnega gospodarstva, bo vedno znova in znova moral omenjati Vzajemno zavarovalnico kot tisto gospodarsko rastlino, ki je kljub nerazorani in po tujih vplivih zastrupljeni zemlji v najkrajšem času pognala tako globoke in močne korenine, da je niti najviharnejši nasprotni vetrovi niso mogli izrjaviti. Odkod ta čudežna moč?

Tako življenjsko silo in rodovitnost more dajati le narod, ki hoče živeti in zato iz stoletja v stoletje poraja iz sebe tvorne sile, ki jih smotrno uporablja za svoj kulturni, politični in gospodarski razvoj. Vzajemna zavarovalnica je bila v obilni meri deležna te narodove tvorne sile. Narod je vedel, da prav v zavarovalstvu plačuje krvni davek tujcu, ki se kot klop zariva v narodovo telo, da bi ga izžehl in popolnoma ohromil. Zavarovalnica je že po svojem ustroju tista ustanova, ki zna in mora najti pot k slehernemu narodovemu členu. Če prihaja v narod sicer vsa vabeča in košata, pa nosi v svoji notranjosti strup narodnega sovraštva, je gotovo, da bo neopazno trosila strup, ko bo narod mislil, da mu nosi dobroto. To so spoznali ustanovitelji Vzajemne zavarovalnice, ko so pred štiridesetimi leti s tako danes komaj še razumljivo energijo in požrtvovalnostjo postavljali mogočne temelje domačemu zavarovalnemu zavodu. Prežeti dr. Krekovega ustvarjalnega in na-

Vso srečo, mir in mnogo življenjskih uspehov želi v novem letu 1940 vsem svojim zavarovancem, soizvednikom in prijateljem

VZAJEMNA ZAVAROVALNICA
V LJUBLJANI

Nagrade za november 1939

Nagradna zlogovnica je številnim reševalcem povedala: Prešernov verz iz njegovega »Krst« pri Savici: Največ sveta otrokom sliši Slave. Za nagrade so bili izžrebani:

1. Mirko Geratič, Maribor, Koroška cesta 1.
2. Franc Čuš, posestnik, Hlapenci 26, p. Juršinci pri Ptuj.
3. Sola Zagorje pri Kozjem, p. Pilštanj.
4. Oton Abramič, dijak, Kamnik, Šutna 22.
5. Jože Dečman, čevlarski vajenec, Družmirje 29, p. Šoštanj.
6. Jože Okoliš, Nadlesk 26, p. Stari trg pri Rakeku.
7. Viktor Penko, kaplan, Šmarjeta pri Novem mestu.
8. Boža Bivic, učenka Obrtne šole, Ljubljana, Orlova ul. 7.
9. Pavla Kumar, dijakinja, Maribor, Pobrežka cesta 9.
10. Marica Frelj, trgovska sotrudnica, Ljubljana, Starelova ul. 18 a.

Nagrajeni čitatelji bodo dobili vsak po eno slovensko lepo vezano knjigo še pred božičem. — Ponovno prosimo, da pri rešitvah napišete poleg svojega točnega naslova tudi svoj poklic in leto rojstva.

Radio — vez med nami in izseljenci

Vsako leto posvetimo en teden našim izseljencem. To je prav za prav premalo. Vsak teden, vsak dan bi morali biti v mislih med seboj povezani. Slovenci se premalo brigamo za naše brate in sestre v tujini. Slovenska kri v tujini se izgublja in ne pomislimo, kako škoda je vsake kaplje. Potrebno bo, da na kakšen način čim bolj navežemo stike z našimi izseljenci, da te stike poglobimo in povečamo. Izseljenska zbornica, Rafaelova družba in druge podobne ustanove veliko delajo v tem oziru. Eno izmed glavnih vlog bi mogel prevzeti radio. Po radiu naj bi bili Slovenci doma in v tujini med seboj kar najbolj trdno povezani. V ta namen naj bi služila od časa do časa beograjska kratkovalovna radijska postaja, saj je bila zgrajena v prvi vrsti, da vzdržuje vezi med Jugoslavlani v domovini in Jugoslavlani, ki žive raztreseni po svetu. Za postajo smo prispevali tudi Slovenci svoj delež in imamo torej popolno pravico, da ta postaja skrbi za posebne oddaje za naše, slovenske izseljence. Ljubljanska postaja je prešibka in ne more vršiti tega poslanstva v taki meri, kot ga more beograjska kratkovalovna radijska postaja.

Taki večeri, kot je bil dne 3. decembra t. l., posvečen izseljencem, bi se morali vršiti vsaj enkrat na teden. Ti večeri naj bi obsegali koncerte slovenske in jugoslovanske glasbe; oddaje naj bi se vršile v slovenščini in srbohrvaščini menjaje.

Radio je danes tisti, ki more preko vseh naravnih in umetnih meja zgraditi most med nami v domovini ter brati in sestrami na tujem in jim posredovati življenje v domovini.

V radiu naj bi se vršila od časa do časa posebna kulturna, socialna in druga podobna predavanja, namenjena izseljencem. Radio naj bi prirejal posebne slušne igre za izseljence. Potrebno bi bilo uvesti posebna poročila iz domačega življenja, razne novice, ki bi izseljence posebno zanimale in podobno. Kar bi prvič ne uspelo, bi uspelo drugič. Čas sam bi pokazal, kaj je bolj potrebno, kaj manj, česa so izseljenci v tem oziru bolj potrebni, česa manj.

Na vse te stvari moramo misliti in jih tudi čimprej izvesti, če nam je kaj do tega, da se naša kri v tujini ne spridi in okuži.

Le trdne in trajne vezi z izseljenci, ki jih zmoredanes vzdrževati edinole radio, bodo ohranile naš rod v tujini trden, nepokvarjen, zaveden in zvest domovini.

Če gledamo sporede raznih inozemskih radijskih postaj, vidimo, koliko ur, koliko skrbi posvečajo drugi narodi svojim bratom in sestram na tujem. Teden za tednom jim posvečajo posebne večere s koncerti domače glasbe, domačih pesmi, s predavanji, s poročili in novicami iz domačega življenja. Ne strašijo se nikakih žrtv, ki so s tem v zvezi, ker se zavedajo dolžnosti do svojcev, ki jih je življenje vodilo od doma v tujino, ker se zavedajo medsebojne duhovne in krvne sorodnosti in so preponosni na svoj narod, da bi pustili, da bi katerikoli njihov človek bil izgubljen v tujini in odtrgan od narodnega občestva tudi duhovno.

Med nami in našimi izseljenci mora biti trdna povezanost, da čutimo sleherni utrip življenja drug drugega in posredovalec vsega tega naj bo — radio.

Pretiravanje. Podnarednik rekrutu: »Škoda, da nisi pri konjenici. Ves eskadron bi imel za pol leta dosti slame, kar jo imaš ti v glavi.«

Profesorska. Služkinja: »Gospod profesor, klič vas telefon. Pri aparatu je gospod Strelec.« — Profesor brska dalje po svojih knjigah in de: »Kar počaka naj! Ponudite mu stol in recite, naj malo potrpi!«

Pepe: »Kaj pa danes tako čudno izgledaš?« — **Mate:** »Včeraj sem praznoval desetletnico poroke, pa me je tašča zasula s cvetjem.« — **Pepe:** »To že razumem, a zakaj si ves lisast po obrazu?« — **Mate:** »Cvetje je bilo namreč v lončkih.«

Škotska. Gospod Cooper se je poročil s hčerko nekega škota. Po poroki ga vpraša prijatelj: »Ali si dobil mnogo svatovskih daril?« — **Cooper:** »Hvala, precej! Skoraj od vseh prijateljev sem dobil kako srebrno reč.« — **Prijatelj:** »Kaj ti je pa tast poklonil?« — **Cooper:** »Majhno škatico kreme za čiščenje srebrnine.«

rodno prerojevalnega duha ter tešeči se ob jekleni volji narodnega kneza Jegliča niso poznali ovir in težav, ki so bile z njih zamisljivo lastne narodne zavarovalnice združene. Ne mrzel pohlep po denarju, ne dobičkaželjnost in brezdušno materialistično hotenje, globoka zavest o potrebi takega zavoda zaradi koristi naroda je bila, iz katere je mogla Vzajemna zavarovalnica dobiti tako močnih življenjskih sokov, da skozi štirideset let nikdar ni niti za hip ustavila svojega koraka.

Ko stopamo v to jubilejno leto, je treba ta narodni značaj našega zavoda prav posebno glasno poudariti. Bili so v teku štiridesetih let časi, ko so tudi mnogi narodno neporečni, pa zaradi političnega položaja s predsodki obremenjeni ljudje skušali prisoditi Vzajemni zavarovalnici v našem narodu ožjo ter celo strankarsko usmerjeno vlogo. Vzajemna je šla mirno in ponosno preko takih pojavov v zavesti, da ji nihče ne more skaliti narodne krvi, ki se po njenih žilah pretaka. Ob štiridesetletnici je njen splošno narodni značaj vsepovsod nesporen. Sleherni zaveden Slovenec je ponosen, da je naš mali narod znal v razmeroma kratki dobi doseči v važni gospodarski panogi popolno osamosvojitve. Vsak zaveden jugoslovanski državljan je vesel te velike domače ustanove, ker vidi v njej tudi eno izmed poroštva naše državne moči in moči našega gospodarstva.

V teku leta 1940 bo še mnogo prilike, da bomo govorili o veselih in črnih dneh, ki jih je naša Vzajemna zavarovalnica preživela. Danes naj poudarimo le še tole: V štiridesetih letih je naše narodno gospodarstvo preživelo veliko število kriz, ki so zarezale vanj zevajoče in marsikje smrtne rane. Mogočna podjetja so se sesula v nič na škodo ne le vsega narodnega gospodarstva, temveč zlasti tudi na škodo neposredno prizadetih lastnikov, soudeležencev in delavcev. V pozabljenje so zavita nekdanj blesteča imena bank, ki so obvladovala ves naš gospodarski trg. Porušili so se dimniki industrij, ki so obetale najboljše, a sta jih konjunktura in špekulacija odplavili. V pozabljenje prehajajo razne samopomoči, ki so se pojavile kot svetel meteor ter za hip oslepile deset tisoče in jim pričarale sen o bajnem bogastvu preko noči.

Vzajemna zavarovalnica je pa poznala ves čas zgolj eno pot: navzgor! Njen vseskozi

zdrav organizem je prenesel brez posledic in celo brez trenutnih bolečin krize, ki so drugod sejale opustošenje in razpad. Od skromnih početkov neznatne požarne zavarovalnice je Vzajemna rasla in rasla, dokler ob svoji štiridesetletnici ne stoji pred nami kot zavarovalnica, ki lahko prevzema in pokrije vse pri nas nastopajoče rizike. Njena jamstvena sredstva so dosegla tako višino in so tako preudarno naložena, da predstavljajo več kot stodstotno varnost za vse njene obveze.

Če bi iskali razlog za ta nevzdržni vzpon, za to neugnano rast na visoko in široko, potem bi ga našli predvsem v treh dejstvih: v vodstvu zavoda, v brezmejnem idealizmu zavodovih sodelavcev in v vzgledni zvestobi zavarovancev do zavoda, v zvestobi, ki nima korenin zgolj v zavarovalniški potrebi in v zaupanju, temveč tudi v narodni zavednosti zavarovancev.

Vodstvo zavoda je bilo vedno v rokah moč iz ljudstva, moč, v katerih žilah se pretaka nepokvarjena kri našega kmeta, delavca, obrtnika, trgovca; moč, katerih sreča odkritosrčno bije za srečo naroda. Ti močje so se zavedali pred štiridesetimi leti prav tako kot danes, da mora biti njih delo le v službi narodovih koristi. Ne zaradi mastnih dividend in visokih remuneracij, zaradi blagra našega ljudstva so vedno žrtvovali svoj čas in svoje zmožnosti Vzajemni zavarovalnici. Tako plemenito delo pa ne more roditi kaj drugega kot uspeh in rast.

Zunanji sodelavci Vzajemne zavarovalnice, ki so raztreseni po vsej naši domovini, kot pridne čebele zbirajo z vztrajnostjo kamen za kamnom, iz katerega raste in bo rasla mogočna stavba Vzajemne. Pri tem ne mislijo na zaslužek, ki je večinoma majhen, temveč jih prevema prepričanje, da stojijo v službi ljudskih koristi.

Sto tisoč in več zavarovancev poklanja Vzajemni zavarovalnici svoje zaupanje, ker hoče tudi tako pomagati do čim ožje povezanosti vseh narodnih členov in vseh činitelev, ki so obstoju našega naroda potrebni.

Naj bi vsa plemenita stremljenja, ki so bila vodila vodstvu, sodelavnikom in zavarovancem Vzajemne zavarovalnice v preteklosti, v jubilejnem letu zažarela v še močnejši luči na resnično korist našega naroda in naše drage Jugoslavije!

Dobro opravičilo. V šoli so dobili nalogo: Naš očka. Dolček in Rafko hodita v isti razred. Njuni nalogi sta bili skoraj dobesedno enaki. Učitelju to seveda ni prav in vpraša: »Rafko, kako da je tvoja naloga skoraj povsem enaka Dolčkovi?« — »Najbrž zato, ker imava oba istega očeta.«

Dobro sree. »Lani si me s svojim izpričevalom res razveselil,« pravi oče Janezku. »Bil si prvi v razredu. Letos se pa nisi tako izkazal.« — Janezek: »Ali očka, mislim sem, da je treba še komu drugemu prepustiti možnost, da razveseli svojega očeta.«

Nekaj cen naših prvovrstnih radijskih aparatov:

Troelektronski DKE	din 750 ⁻	Troelektronski Telefunken T 913 . .	din 2200 ⁻
Troelektronski VE 801	1200 ⁻	Štirielektronski super Telefunken 49 W .	2500 ⁻
Štirielektronski Radiovox	1500 ⁻	Štirielektronski super Orion 044 . .	2750 ⁻
Štirielektronski super Telefunken 965 . .	din 3175 ⁻		

Rabljene pa popravljene aparate dobite pri nas že od din 300⁻ naprej

ZAHTEVAJTE CENIK!

Kadar se boste odločili za nakup radijskega aparata, se obrnite na našo domačo slovensko tvrdko

»RADIO« DRUŽBA V LJUBLJANI, MIKLOŠIČEVA C. 7
Z. O. Z.

Naše nagradno tekmovanje

Drugo komisionalno žrebanje nagrad iz velikega nagradnega tekmovanja se je vršilo 7. decembra 1939. Izžrebani so bili sledeči:

Vodovnik Anton, posestnik, Sv. Magdalena 16, p. Sv. Pavel pri Preboldu.

Pirš Liza, posestnica, Stojno selo p. Rogatec.

Zagar Ivan in Julijana, posestnica, Spod. Polskava, p. Pragersko.

Peternel Janez, zidar, Goropeka, 10, p. Ziri.

Butkovič Ana, gospodinja, Grzeča vas 12, p. Leskovec.

Setnikar Franc, posestnik, Setnica 6, p. Polhov Gradec.

Klejderič Jakob, vinogradnik, Brezovec, p. Sv. Barbara v Halozah.

Staniša Rafael, posestnik, Regrča vas 1, p. Novo mesto.

Grčar Mirko, upok. rudar, Potoška vas, p. Zagorje ob Savi.

Kvas Hermina, gostilničarka, Vojnik pri Celju.

Pegane Jurij, posestnik, Rifengozd 24, p. Laško.

Šarlah Rudolf in Kristina, posestnika, Dobležiče 32, p. Pilštanj.

Grijol Matej, posestnik, Polhov Gradec 68.

Babnik Jože, čevljar, Godič 60, p. Stahovica.

Pučko Ferdo, posestnik, Zgor. Porčič, p. Sv. Trojica v Slov. gor.

Feldhofer Ivan, posestnik, Čagona 48, p. Sv. Anton v Slov. gor.

Zupanc Ludvik, poljedelec, Repno 3, p. Sv. Jurij ob j. ž.

Bokalič Karol, posestnik, Ješovec 24, p. Kozje.

Jevnikar Franc, posestnik, Gor. Praproče št. 6, p. Št. Vid pri Stični.

Ojsteršek Mihael, posestnik, Zagej 6, p. Laško.

Opozorilo! Prihodnje nagradno žrebanje bo okrog 6. januarja 1940. Takrat pridejo v žreb vsi tisti, ki so plačali v času od 6. decembra 1939 do 6. januarja 1940 premijo za katerokoli svoje zavarovanje (izvzeta so življenjska in Karitas zavarovanja) ter bodo do 6. januarja 1940 neposredno ali po pristojnem krajevnem poverjeniku predložili »nagradni kupon«. Nagradni kupon dobi vsak zavarovane pri pristojnem krajevnem poverjeniku. Vzajemne zavarovalnice in ga direktno nikomur ne pošljemo.

Na razna vprašanja, ki jih glede tega tekmovanja dobiva uredništvo »Naše moči«, pojasnjujemo: Kakor je bilo v razpisu nagradnega tekmovanja jasno in razumljivo povedano, se vrši žrebanje vsaki mesec do vključno septembra 1940. V žreb pridejo oni nagradni kuponi, ki se nanašajo na premijska plačila prejšnjega meseca. Če je kdo plačal premijo v novembru 1939 ali prej, ne pride več v poštev za nagradno žrebanje. — Žrebu ni mogoče diktirati, naj porazdeli nagrade tako, da bo na eno občino ali župnijo prišla le ena nagrada. Žrebanje se vrši vedno pod najstrožjo kontrolo komisije, ki pazi, da se ne zgodi nič samovoljnega. — Kupone pravilno in čitljivo izpolnjujte! Vpisati je treba vse, kar kupon zahteva! Pri policijski številki vpišite vedno tudi mesec plačila, na primer: 444.576/12. Če je tako napisano, vemo, da je treba premijo k pol. št. 444.576 plačati v 12. mesecu t. j. v decembru. — Nagrad ne moremo pošiljati sedaj še nikomur, ker še ni določeno, kakšno nagrado kdo dobi. Nekateri namreč tega ne razumejo in nam pišejo, zakaj že niso nagrade dobili, čeprav je bilo njihovo ime v »Naši moči«. Nagrade bo določil šele žreb po končanem letnem žrebanju. Oglejte si tozadevni razpis v oktobrski številki!

Da bi za vse čitatelje
»Naše moči« bilo leto 1940
srečno in plodonosno, želita

prav iskreno

UREDNIŠTVO IN UPRAVA
»NAŠE MOČI«

Dojenčka imate v hiši

in z njim sta se naselila pri Vas sreča in zadovoljstvo. Saj je čisto gotovo, da ni ničesar več na svetu, kar bi prineslo človeku toliko neskaljene, čiste radosti kakor takale majhna, božja stvarca. En sam smehljaj Vam poplača vse bolečine, vse nepravne noči, ves trud in vse skrbi.

In prav skrbi, te so najhujše. Saj morate misliti že od vsega začetka, ko je dete komaj začelo mahati s svojimi drobnimi ročicami, kaj bo z njim, ko bo doraslo. Časi so tako težki...

Mlada mamica, časi so res težki, vendar pa lahko smelo gledate v bodočnost, če pravočasno poskrbite za razvoj svojega otroka. Ne pozabite: sreča in uspeh v življenju sta odvisna od zdravja, zdravje pa je odvisno od pravilne prehrane v prvih letih življenja. Vaše dete potrebuje poleg materinega mleka še dodatek v prehrani. Ta dodatek pa mora biti naraven, redilen, zdrav in tako lahko prebavljiv, da ga prenese dojenčkov želodček že po nekaj tednih življenja. To pa je samo Žikin specialni sterilizirani otroški zdrob, ki ima vse te lastnosti, in sicer v obliki meri. Dobite ga pri svojem specerijskem trgovcu; če ga pa slučajno še nima, ga bo na Vašo željo prav rad naročil.

Ko pa Vam dete nekoliko doraste, ga hranite z rženo sladno kavo Žiko, ki ima prav tako vse lastnosti, ki so potrebne dobremu otroškemu hranilu. Redilna je, zdrava, poleg tega pa tudi poceni, ker vsebuje toliko rženega slada, da se Vam bo prihranek pri sladkorju občutno poznal.

Če se želite natančneje poučiti o teh dveh prvovrstnih hranilih, pošljite svoj naslov: Pražarni Žiki, Ljubljana — Vič, pa boste dobili brezplačno ilustrirano družinsko revijo »Žiko«, ki ima poleg tega tudi še zabavne in poučne črtice s slikami.

ZAHVALA

Prisrčno se zahvaljujem Vzajemni zavarovalnici, oddelku KARITAS, Ljubljana, za točno izplačilo cele zavarovalne vsote po mojem pok. možu Nose Francu, pos., Romanja vas 1. Vsakomur toplo priporočam to pošteno slovensko zavarovalnico. Naj bo vsakomur zgled za točna izplačila po smrtini.

Ivana Nose, l. r.,

Romanja vas 1, p. Straža pri Novem mestu.

Zdravstvena samouzgoja

Ob koncu drugega sedemletja se začenja mladosti človeka zavedati, da ni več otrok, in ne ve, kaj vse naj počne, da bi bil čim prej velik ali vsaj kakor velik, sam svoj, neodvisen, prost, pač tak, kakor vidi in presoja odrasle ljudi. A ta življenjski vzor je še tako daleč, najmanj eno sedemletje! V tej prehodni, večkrat nemirni in viharji dobi, se stvarja in odloča življenjska usoda, srečna ali nesrečna.

Brez zdravja ni srečnega življenja. Ko se mladi človek v mladostni dobi pospešeno razvija telesno in duševno, ko zori v mladeniča ali dekle, ko se usposablja za pridobitni poklic in življenje v občestvu, družini, narodu in državi, naj ne bo njegova zadnja skrb, da si ohrani in okrepi zdravje, saj mlad in zdrav človek zmori in doseže vse, bolan malo ali nič.

Naša domača ljubljanska radiopostaja oddaja v zdravstveni uri predavanja o zdravstvu mladostne dobe. Poudarek v teh predavanjih je vzgoja zdrave življenjske volje, kako naj jo odrasli, ki imajo opraviti z mladim naraščanjem, budé in gojé, in kako naj se mladi naraščaj sam vadi in krepi, da mu preide zdravo hotenje v lastno naravo kot bistvena sestavina. Zato bo ta sestavek samo kratek pregled glavnih smernic, ki naj se jih drži mladi in odrasli človek, da se ohrani zdravega, čvrstega, delavoljnega in dela sposobnega do poznih let, saj človek je prav toliko star, kolikor sam želi, in prav tako zdrav, kakor sam hoče.

Ne verjamete v trajno mladost in z njo združeno stanovitno zdravje? Izmed mnogih splošno znanih primerov naj vam predstavim dve še živi pričli!

Hvala Bogu, še imamo pri nas mater, ki dopolnjuje deseto leto pred stotim. Pred več leti so mi od doma sporočili, naj jo kmalu obiščem, ker da naglo peša, odkar je na spolzki poti v cerkev padla in si poškodovala rebra; zdravniško pomoč je odklonila. Prihiti sem domov zgodaj, ko se je komaj zdanilo, in upal, da jo najdem še v postelji. Komaj je mati zvedela za moj prihod, je brž vstala, se ročno oblekla in prišla dol v hišo, rekoč: »Mlade naj polegajo in se mehkužijo, kolikor hočejo jaz nimam ne časa ne volje, da bi bila boima. Zdravnika mi ni treba, tudi domačega ne, pač pa rada vidim sina.« Še sedaj opravlja mati na našem rodnom domu toliko dela, da si pošteno zasluži dosti več, kakor porabi. Ob nedeljah, ko ne dela in se naveliča prebirati po božne knjige, postaja časih nekako otožna in ugiblje, kdaj in kako se je v življenju pregrešila toliko, da je Bog še ne mara k sebi.

Letos sem lezel na Triglav in na tistem obhaju štiridesetletnico svojega »triglavovanja«. Na Velem polju sem se sešel in seznanil z nenavadnim hribolazcem Bil je droben, živahen možiček, ki bi mu na videz ne prisodil niti sedem križev. Povedal nam je, da nosi na plečih poleg nahrbtnika še polnih devet križev, da pa je kot hribolazec še mlad, saj hodi po višjih gorah komaj

Ilustracije in klišeji

dajo reklamé šele pravo lice. — Za reklamo v visokih nakladah uvažujte le offsettisk, ki je danes najcenejši!

Kamenotiske Knjigotisk
Bakrotisk & Klišarna
Litografija & Offsettisk

**JUGOSLOVANSKA
TISKARNA
LJUBLJANA
KOPITARJEVA UL. 6**

NE VEMO NE URE NE DNEVA...

V zadnjem času je »Karitas« med drugim izplačala
cele zavarovalne vsote
ob smrti sledečih članov in članic:

Jakopin Angela, Varaždin, Spinčičeva 24;
Pohare Terezija, Pečke 19, p. Makole;
Vaš Ivana, Gor. Ponikva 32, p. Zalec;
Rajer Anton, Zdinja vas 8, p. St. Peter pri
Novem mestu;
Povh Marija, Zg. Ložnica 27, p. Celje;
Mele Anton, Ligojna 5, p. Vrhnika;
Varl Janez, Kamna gorica 18;
Grah Franc, Markovci 64, p. Salovci v Prekmurju;
Kastelic Terezija, Ljubljana, Mestni trg 9;
Počivalnik Terezija, Farna vas 62, p. Prevalje;
Stvarnik Anton, Ljubija 21, p. Mozirje;
Urbanc Marija, Žiganja vas, p. Križe na Gor.;
Hinteregger Amalija, Žikarica 34, p. Sv. Barbara
v Slovenskih goricah;
Jenko Marija, Škofja Loka, Karlovša 21;
Ankele Franc, Pristava 13, p. Križe na Gor.;
Tičar Terezija, Kamnik pri Preserju 53;
Mrak Franja, Loke 16, p. Trbovlje;
Korada Antonija, Ptuj, Ljutomerska 10;
Mastnak Elizabeta, Celje, Mariborska 28;
Škorjane Franc, Knezdol 5, p. Trbovlje;
Kranje Terezija, Ljubljana-Moste, Društvena 23;
Klinar Marija, Jesenice, Skladiščna 4;
Lovša Mihael, Vel. Mengeš 93;
Šket Alojz, Bočna 113, p. Gornji grad;
Kos Janez, Gabrška gora 5, p. Poljane n. Šk. L.;
Sel Julija, Dol. Lendava, Glavna ulica 86;
Čekan Ana, Maribor, Koroška 52;
Kotar Marija, Osredok 14, p. Sv. Jurij pod Kumom;
Šuštar Marija, Smarno pod Smarno goro 22;
Polanec Ana, Maribor, Slomškovo trg 16;
Lukas Bogomir, Maribor, Nova vas, Vrtna ul. 1;

Brezplačno sozavarovalno vsoto je KARITAS izplačala ob smrti 9-letnega Janeza Štangler, Podova 56, p. Rače pri Mariboru. 14-letni Kauran Rudolf je pri kopanju v Muri utonil, zato je KARITAS izplačala staršem Francu in Rozini Kauran, Sladki vrh 35, p. Marija Snežna, dvojno sozavarovalno vsoto.

Dvojna sozavarovalna vsota je bila izplačana tudi ob smrti Antona Juhmana, Toplice 113, p. Zagorje, ki se je na poti iz orožnih vaj domov s kolesom smrtno ponesrečil. »KARITAS«

TEODOR KORN - Ljubljana, Poljanska cesta
krovski in kleparski mojster, vodovod, centralna kurjava
želi vsem svojim strankam
★ **srečno novo leto!** ★

Lepa tolažba. Bolči ima zobobol. Mamica ga tolaži: »Saj greva k zdravniku. Izdrži ti ga bo in takoj bodo vse bolečine preč.« — Bolčijeva sestra takoj pripomni: »In pomisli, en zob manj ti bo treba umivati.«

Ali — ali. Oče: »Mica, spet imaš ti debelo jabolko. Bratec pa drobno. Zakaj ne pustiš, da si sam izbere?« — Mica: »Saj sem ga pustila. Rekla sem mu: Izberi si drobno jabolko, ali pa nič! in si je rajši izbral drobno.«

Moder svet. Oče: »Tine, ti si še mlad, pa ne veš, da mora imeti vsak človek za pametno življenje dve glavni lastnosti.« — Tine: »Kateri sta to?« — Oče: »Značaj in modrost.« — Tine: »Kaj je to: značaj?« — Oče: »Značaj je, kdor v življenju redno izpolni, kar je obljubil.« — Tine: »In kaj je modrost?« — Oče: »Modrost je, da nikdar nikomur ničesar ne obljubiš.«

dvajset let, odkar je v pokoju po petdesetletni državni službi. V teh letih je obredel vse slovenske gore po večkrat. Poizvedel sem počasi, kako živi. Obdeluje sinu precejšen vrt sam, predpoldne in popoldne hodi na sprehod, najmanj štiri ure na dan, najrajši na Grad ali Rožnik ali Golovec; hrani se večinoma z rastlinjem. Tisti večer si je naročil dvojen golaž — brez mesa, nadrobil vanj pošten kratec kruha in poplaknil vse z merico vina. Drugo jutro se je dvignil prvi iz Vodnikove kočice in je čvrstih korakov sam ubral navzgor proti Kredariči, da pogleda, kakšno vreme imajo na severni strani Triglava. Nisem maral z njim, ker sem se bal sramote, da bi preveč zastajal za »mladim« hribolazcem s svojim razdrpanim in hreščetnim mehom!

Kaj hočem povedati z opisom teh dveh desetletnikov, preproste kmečke ženice in izobraženega, visokega uradnika?

Vsekakor sta oba občudovanja in zavidanja vredna vzornika, ki se da od njih učiti in posnemati velika življenjska modrost in z njo združena zdravstvena okretost.

Glavna odlika obeh je neprestana in vztrajna delavnost od zgodnje mladosti. Delo, telesno ali duševno, še bolje oboje združeno, ohranja človeka čvrstega in zdravega, lenoba razdeva zavratno kakor rak tudi najkrepkejšega človeka. Sloveči ameriško-angleški učenjak William Osler pripo-roča v svojem svetovnoznanim »Učbeniku o notranjih boleznih« delo, ki je najbolj zanesljivo sredstvo, da obvaruje mladega človeka razbrzdano-sti in spolnih bolezni, in sicer trdo (ali resno) delo duha in trdo delo telesa. Ta odstavek v knjigi se končuje s pregovorom: lenoba je vseh grob grobov. To branje je v učbeniku za zdravnike z očitnim namenom, da širijo in spravijo ta stari nauk do veljave med novodobnim občinstvom.

Tudi v naših razmerah se to edinstveno življenjsko vodilo če ne pozablja pa premalo upošteva zlasti pri naraščanju. Premnogi vzgojitelji si prizadevajo, kako bi svojim gojencem olajšali trud, združen s poklicnim pripravljanjem v šolah, obrtnih delavnicah in podobnih vežbalnicah za življenje. Takšno prizadevanje kvari najboljši naraščaj v dvojnem pogledu. Poklicna izobrazba mehko v vzgojenega naraščaja je plitva, v trdem življenju taki mladi mehkuzneži omagujejo in trpe tudi zdravstveno. Hujša je miselno-nravnstvena po-haba mehko v vzgoje, mladi človek dobiva ne-bote vtis, da je utrudljivo delo nekaj hudega ali kar naravnost zlo, ki naj se ga ogiblje. Življenjska resnica je, da propada v živem svetu in tako tudi v človeku vse, kar ne dela zares, kakor razdeva rja stoječ stroj ali nerabljeno orodje.

»Vrniti treba delu čast, vzbuditi treba mlademu naraščanju veselje do resnega dela in nuditi mu treba priliko, da se po pameti in previdno uri v delu polagoma od lažjih in krajših opravil do težjih in daljših. Besede v življenju mičejo, zgledi pa vlečejo!

Po končanem delu treba oddiha in počitka, razvedrila in zabave. Z veseljem opazujem jese-niške kovinarje in tržiške čevljarje, kako vedro in zdravo si znajo urejati življenje; po poklicnem delu v pustih tovarnah in delavnicah se zatekajo v prirodo po zabavo in zdravje, poleti kot hribo-lazci, pozimi kot smučarji. Zanimanje za gibanje na planem v obliki športa se širi med meščanskim in razumniškim naraščanjem, kar je prav; še bolj prav bi bilo, ako bi se rodni zemlji odtujena mla-dina začela zanimati za obdelovanje zemlje in hitela v prostih časih kmetom na pomoč kot po-možno delavstvo v največjo prid sama sebi. Kdor zna izvrševati katerokoli telesno delo, zna pravil-no ceniti vsako delo in se navzame delavoljnosti, da se rad poprime vsakega dela, ki se mu nudi.

Drugo zdravstveno vodilo za življenje je redo-ljubnost. Staro načelo: drži se reda, in red te bo držal, je vedno veljavno. Red v delu in počitku, red v hranjenju in oblačenju in drugih življenjskih potrebah, red v vedenju do drugih in ravnanju s seboj po načelu, da rad daješ, kar pri-čakuješ od drugih, red v življenjskih pravicah in dolžnostih po pravilu, da imaš v življenju toliko pravic, kolikor si sorazmerno opravil dolžnosti, te napravi znotraj urejenega, značajnega in zdravega človeka.

Poslednje splošno zdravstveno vodilo za samo-vzgojo je skromnost glede življenjskih potreb. To vodilo je najtežje umevno mlademu svetu, ki je radoživ in se mu hoče užitek katerekoli vrste samo zvrhoma, ne po malem. Mlad človek je na-vdušen za čim več in rad tekmuje. Naj se uri in izkazuje v duševnih in telesnih tekmah po-ljubno, seveda po zdravi pameti, saj je vsaka pre-tiranost nespametna in kvarna. Tekmuje naj tudi glede življenjskih užikov, a v obratni smeri, da skuša, tudi po zdravi pameti, omejevati svoje življenjske potrebščine na čim manj, shajati s skromnimi sredstvi in odpovedovati se tudi dovo-ljenim in neoporečnim užikom. Kdor je in pije, kar more in preko potrebe, ne je in pije ne mno-go, ne dolgo; kdor je in pije komaj za potrebo, je in pije dolgo in dosti. To življenjsko pravilo, da človek ne prenaša obilja užikov dobro, velja tudi za vse drugo čutno uživanje, in je potrjenje načela, izražene v prejšnjih razmotrivanjih, da je pogoj zdravemu življenju krepka volja, ki vlada v človeku nad čutnimi nagoni.

Za vse žene in dekleta!

Razne juhe, navadne in pikantne omake, od navadne pečenke do najfinejše torte, razno pecivo za vse prilike, razne likerje in barske pijače ter razne druge domače in tuje specialitete lahko skuha po tej knjigi okusno vsaka žena in dekle!

To vam jamči pisateljica knjige, ki je kuhala v prvostopskih restavracijah in hotelih in ki je prebrodila že pol sveta. Kuhajte po teh receptih in vaša družina bo z vašo kuhinjo zadovoljna.

Nakažite din 10.— na račun Poštne hranilnice št. 14.259, ali na pošti v znamkah na spodnji naslov in pošljem vam knjižico poštne prosto. **DEZIDERIJ MIZERIT, Zidani most št. 2**

Zahvala

Podpisana Ulčnik Jernej in Terezija, Zg. Vižinga, Marenberg, zavarovana pri »KARITAS«, se najtopleje zahvaljujeva oddelku »KARITAS« za izplačano sozavarovalno vsoto po najinem umrlem sinčku Maksu.

Spoštovanja vreden zavod »KARITAS« priporočava vsakomur.

Zg. Vižinga, 8. nov. 1939.

Jernej in Terezija Ulčnik, l. r.
Zg. Vižinga.

Zahvala

Podpisana se najiskrenejše zahvaljujeva Vza-jemni zavarovalnici, oddelku KARITAS, za hitro in točno izplačano brezplačno sozavarovalno vsoto po najinem sinčku Rudolfu. KARITAS zavarova-nje vsakomur toplo priporočava.

Jesenice, 6. septembra 1939.

Šavnik Rudolf in Marija, l. r.,
Jesenice, Ilirska 8.

Zahvala

Podpisana Kosi Marija, vdova inž. nar. vod. v Ptuj, se prav iskreno zahvaljuje odd. »KARITAS« za kulantno izplačilo po mojem pokojnem sinu Ivanu, kateri je služboval kot mornariški avij. narednik v Divuljah od leta 1930 ter na tako hitri bolezni, na vnetju možganske mreže, umrl 5. septembra letos v bolnišnici v Splitu. To dobro in koristno zavarovalnico vsakomur najtopleje priporočam.

Ptuj, 4. novembra 1939.

Kosi Marija, l. r.
Ptuj.

Javna zahvala

Podpisani se s tem javno zahvaljujeva Vza-jemni zavarovalnici v Ljubljani za pošteno plačilo požarne odškodnine zaradi požara 15. avg. 1939. Vza-jemno zavarovalnico vsakomur najtopleje priporočam.

Zalog, dne 19. avgusta 1939.

Berčič Franc, l. r.
Zalog 46, p. D. M. v Polju.

Frane Sal. Finžgar, Ljubljana:

Narodna in državna zavednost

Narodna in državna zavednost nista prazni besedi. Obojna nujno klije iz naše narave, ker je človek socialno bitje, to se pravi, da smo med seboj drug na drugega navezani, drug od drugega odvisni, da vsako naše delo, naj je duševno, naj je ročno, živo posega v skupnost soljudi; vse naše silno zapleteno življenje je tesno vcepljeno v življenjske skupnosti, občestva. Ta naša povezanost s človeškim občestvom sega prav za prav po vsem svetu. Nočem omenjati kave, cimeta, poprav itd., ki so le poslaščica, naj omenim samo bombaž. Kaj bi počeli danes brez njega? Kako težko bi se bilo obleči! V predilnicah naj obstanejo vretena, sto tisoči bodo brez dela in kruha.

1. Narodna zavednost.

Razen te vsesplošne medsebojne povezanosti človeštva, je pa še druga, vse bolj tesna zveza ljudi istega rodu, iste krvi, istega jezika. Ta povezanost ni zgolj gospodarska, je tudi duševna, kulturna in prav zato še posebno živa stvarnost, trdna resničnost. Ta družinska skupnost, ki ji pravimo narod, je naravna zahteva našega uma in našega srca. V svojem narodu se počutimo zares doma, a ne samo v svojem rojstnem domu, v domači vasi; ne, kamorkoli pridemo na ozemlju, kjer bivajo naši bratje po krvi in duhu, povsod vemo, da nismo v tujini in med tujci. Zavedamo se, da smo doma med svojimi. Saj smo že poskusili, če potujemo po tujini čisto sami, kako se zavedamo, da smo tujci. In če nas na tujem dobi naš rojak, kako nas pozdravi, kakor ves zažari veselja. Naša beseda in naša oseba mu je prinesla zvok z domače vasi, vonj domačih travnikov in soj naših gora. O tem torej, da je narodnost naravna naša dobrina, da nam je nekaj vrojenega, z materino hrano danega, ni nobenega dvoma. In če se danes kje goje zamisli, da naj bi bilo človeštvo povezano zgolj gospodarsko, materialno, da je narodnost z vsemi stoinstoletnimi kulturnimi pridobitvami za sodobnost brez pomena, se silno motijo. Človeške narave ni mogoče preustvariti, uprla se bo sama in prišli bodo do svetopisemske resnice: Človek ne živi samo od kruha...

Toda ljudje smo že taki, da se mnogo-krat najboljših dobrin, ki jih imamo, vse premalo ali celo kar nič ne zavedamo. Smo kakor bogati otroci, ki ne vedo, kako dragoceno so oblečeni, kako v izobilju z vsem oskrbljeni. Le kar odkritosrčno si priznajmo, da je šinilo po svetovni vojski, po našem združenju v jugoslovansko državo glede narodne zavednosti prav dosti take otroške nezavednosti v nas. Očitna resnica je, da noben narod ne sme običati na mrtvi točki. Ne-pretani razvoj v gospodarstvu, v obliki in omiki je njegov delež. Če bi zamrl ta razvoj v narodu, bi začel narod hirati in je počasna smrt zanj neizogibna. Nam Slovencem ne more nihče očitati, da se nista v povojnih letih med nami gospodarstvo in kultura zelo razmahnila. Kljub prizadevanju in naporu posameznih, kljub zelo živi narodni misli v premnogih pa moramo na žalost trditi, da je vsesplošno, zlasti v širokih ljudskih in meščanskih plasteh narodna zavednost nekam preveč otopela. Če ni vsak član narodne skupnosti, od vseučiliškega profesorja do kmeta, delavca in

šolskega učenca prešinjen od žive zavednosti, kaj so skupne narodne svetinje, ki jih časti, ljubi, se zanje bori in tudi žrtvuje, če je treba, potem narod kot narod še ni na višku. V njem ni spoznanja, kaka dobrina je narodna svoboda, v njem tiči še hlapčevski duh, ki tehta in tuhta samo to, kje bi slučajno ujel navidezno boljši grižljaj kakorkoli, tudi za svoje ponižanje in za prodano svobodo. Strup take miselnosti pa se nevarno zajeda v premnoga srca. Izgovor, da so časi hudi, ne drži. Na svetu so bili večkrat hudi kot pa lepi časi, a ti so zavedne narode le bistrili in krepili za še odločnejšo borbo za svoj obstanek in svoj napredek. Le pomislimo na Vodnikovo dobo in na Prešernovo. Pod tujimi oblastniki, večnih bojih za vsako trohico slovenske svobode in omike ne omagajo Zidajo od kamenčka do kamenčka v zvestobi do svojega naroda in žrtvujejo zanj tudi vse osebne koristi. Živa narodna zavednost nam je dala po Slomšku najstarejšo knjižno družbo Mohorjevo. Narodna zavednost raznih mož nam je priborila Slovensko Matico. Ali ni bila živa narodna zavednost, ki je skrbela, da tudi revni slovenski sinovi pridejo med izobražence? In zato je bilo toliko dobrotnikov iz vseh stanov, ki so darovali morda vse življenje trdo prištedeni denar za dijaške ustanove. Ali ni bila narodna zavednost, ki je zbirala v prvih slovenskih taborih na tisoče in tisoče navdušenega ljudstva, ko so bili slovenski izobraženci med tujci kar skope izjeme? Ali niso bili vsi boji za združeno Slovenijo sad narodne zavednosti? Ko bi bili ti uspeli, gotovo bi naše narodno ozemlje ne bilo tako skrženo kot je danes. Ali niso bile mnoge žrtve in tudi lepi uspehi Ciril in Metodove družbe, Slovenske straže izraz narodne zavednosti? Da, tudi kmečki boj zoper izletnike potujočevalnega društva je imel korenine v narodni zavednosti preprostega ljudstva.

In danes? Priznam, da bi bila huda krivica, če bi trdil, da v Slovencih narodne zavednosti ni. Toda resnica pa je, da jih je mnogo, ki jih je življenje v narodni državi zazibalo v mirni sen, češ sedaj imamo že vse. Ni res! Razvoj naroda zahteva neprestanega dela in žrtev. Zato bi moral biti danes prežet že vsak otrok z gorečo narodno zavednostjo. Šolski otroci sosednjih naših narodov so nam lahko za zgled. Otroku se mora vzbuditi že v domači hiši in še bolj urejeno v šoli ljubezen in spoštovanje do vsega, kar je pristno naše: do lepote naših krajev, do lepe preprostosti slovenske hiše, do vsakega dela na polju in v obrti, do lepote jezika, do modrosti naših pregovorov, do starih in novih umetnin, do umetnih obrtnih izdelkov, naj je to kolovrat z odlično preslico, naj je skrinja, peča ali avba, naj je narodna pesem, vse je izraz slovenske duše, vse diha našega naroda. Otroci in ljudstvo je seveda tako, da rado vse posnema. Od vsepovsod navlečejo ljudje v naše življenje tuje vzorce. Narod naj si le osvoji, kar je koristnega, toda nikar naj ne potepla svojega. Le okoristimo se s svetovnimi pridobitvami, toda te ne smejo biti za to, da izmalčijo pristno lice naših krajev in zabrišejo obličje naše slovenske duše. Kjer se to dogaja, tam nujno gine narodna zavednost.

Narodna zavednost pa raste iz ljubezni do naroda. Vsaka ljubezen pa zahteva žrtev.

In zato ne sme biti izraz narodne zavednosti samo nekak razumski pouk, treba je tudi za svoj narod žrtvovati. Na splošno Slovenci, ker smo majhen narod, plačujemo nenavadno visok prostovoljni kulturni davek: za knjige, za časopise, za društvene domove itd. Že kar ni uboge vdove, ki ne bi prispevala svojega vinarja v ta namen. Toda, še so pomanjkljivosti, ki si jih moramo priznati. Ni pri nas silnih bogatinov. Toda mnogo pa je vendarle imovitih ljudi, ki se premalo zavedajo svoje narodne dolžnosti. Mnogi teh ne kupujejo kdovekaj knjig. »Me ne zanima, nimam kam z njimi.« Tak je izgovor. Ne drži. Kdor zmogla, kupi dobro, lepo knjigo! Če je nočeš zase, daruj jo ubogemu dijaku, šolski ali društveni knjižnici in zlasti še našim bratom izseljencem. Kako prosijo ti reveži za knjige! Taka podpora so narodne žrtve, naložene na dobre obresti. Podobno je s slikami. Danes imamo že mnogo odličnih mojstrov. Kako naj žive, če ni kupcev za njih dela! Revež si ne more kupiti izvirnega dela. Le škoda, da so naše slike na steklo pregnali iz naših hiš malovredni tiski na papir. Naj rajši preženo, kjer jih še niso, iz naših imovitih domov malovredne tuje barvotiske res izvirna slovenska dela. Tudi to je treba ugotoviti, da bi se spodobilo, da dobi denar in vse tiskovine tudi slovenske napise. Prav tako bi ne smela v našo šolo nobena knjiga, ki nas ali prezira, ali naše narodne zadeve tako obravnava, da je za nas kritično in sramotno. Če bi bil ves narod prešinjen z živo narodno zavednostjo, bi bilo vse to že davno urejeno. Vsi vemo, da med nami ni ljudi, ki bi mogli darovati ali v oporokah nakloniti v narodne kulturne namene: za vseučilišče, za Narodno galerijo, za Akademijo znanosti itd., — kar teže milijone. Toda dejstvo, da se jih skoraj nihče ne spomni, je znak, da se ne zavedamo dovolj svoje narodne dolžnosti, ki izvira iz resnične narodne zavednosti.

Naj te bežne misli zadostujejo o nujnosti žrtev, ki bodo nam in tujcu vedno priča, da je narodna zavednost v nas zares živa.

II. Državna zavednost.

Ako smo razmišljali o veliki dobri, ki je narodnost, in tudi o dolžnostih, ki jih imamo, ko smo in moramo biti narodno zavedni, moramo ob tem razmišljanju opozoriti tudi na državno zavednost.

Vsaka država je velika pravna združitev (organizacija) enega ali tudi več narodov na točno omejenem ozemlju. Ta združitev ljudi je lahko kaj različna. Državo sestavlja lahko en sam narod, lahko tudi več narodov. Združitev ljudi se lahko izvrši tako, da se ljudje čisto svobodno združijo v državo, ali pa močnejši šibkejšega nasilno pridruži sebi. Takim narodom pravimo, da so bili podjarmljeni. Najlepše pa je, ako se narodi sami od sebe, prostovoljno in svobodno združijo v eno državo. Po takem svobodnem združenju je nastala naša velika Jugoslavija. Slovenci smo bili prej stoletja priključeni tuji državi, delili so nas po mili volji in niso nam dopustili, da bi bili vsaj vsi v eni celoti, v eni deželi, kljub zahtevam in prošnjam. Kljub lepi Samovi državi, kljub cvetoči Pribinovi in Kocljevi, kljub bojem Ljudevita Posavskega in vsem

kmečkim puntom in političnim programom je zmagal močnejši in mi smo ostali podjarmljeni narod. Zato ni prav nič čuda, da ob takih razmerah živa državna zavednost v nas ni mogla pognati korenin. Toda po svobodnem združenju s Hrvati in Srbi v našo narodno državo pa je prišel čas, ko je treba za vsakega, da jasno ume in občuti, kaj je to: naša država! Nič več nismo podjarmljeni narod, smo brat med brati, smo tisti, ki smo v to svobodno združenje prinesli s seboj svojo lepo, s silnim trudom in naporom od naših dedov pridobljeno gmotno in kulturno dediščino. Sedaj nam mora biti naša država, naš skupni dom tako svet in nedotakljiv, kakor je kmetu njegov grunt. Niti pedi zemlje si ne da vzeti, brani jo s krvjo in pravdo.

Je vprašanje, ali je naša zemlja, naš skupni dom, naša Jugoslavija vredna naše ljubezni? Če sami sebi ne verjamemo, verjemimo vsaj tujcem, ki prihajajo k nam iz sosednih držav. Prav vseh sodba je: Vi ne veste, kaj imate. Pri vas je paradiž. Te sodbe so utemeljene po trdih skušnjah. So pa take sodbe tudi upravičene. Naša država ima toliko zakladov v zemlji, rude, premog, v vrtovih in poljih, v obširnih gozdovih, v živini, v vodah, v jezerih in morju, da bi po sodbi večjih tujcev prav lahko še dobro prehranila in zaposlila več kot še enkrat toliko prebivalcev, čeprav imamo mnogo goličav in nerodovitnega skalovja. To spoznanje nam mora roditi v srcih ponos, veselje in ljubezen do takega doma, ki mu pravimo: Ta dom je naš!

Seveda so ugovori upravičeni in neupravičeni, češ to in to ni prav, to in to je krivično, to in to je slabo urejeno. Gotovo imajo

države, ki so stoletja stare, marsikaj bolje urejeno. Naša država je mlada in čez noč ne more biti vse tako, kakor bi radi. Toda če kje streha pušča, da zateka, ne bo pameten gospodar zato hiše požgal. Kar je pokvarjenega bo popravil. Večna resnica je: podirati je lahko, to zna kar vsak, zidati in boljšati pa je težko in tisti, ki so najpridnejši za podiranje, so redno najslabši za ustvarjanje boljšega in novega. Stoji to, kar Bog ne da: kamorkoli bi nas vrgel svetovni vihar, povsod bi prišli iz dežja pod kap, iz raja med trnje in osat.

Kdor ni objesten prevratnež in ga ne žene bleda zavist, mora imeti to jasno spoznanje. Seveda pozabiti pa ne smemo, da smo država mi vsi in da je od modrosti in poguma državljanov odvisno, kako bo upravljano njih posestvo. Politika je skrb za javni blagor, je bilo Krekovo načelo. Zato bo tudi poštena državljanova zavednost in modrost našla pota, da tiste, ki bi bili zajedavci ob javnem in splošnem blagru državljanov, neizprosno izključi od vsakega javnega dela.

Se so ugovori, češ preveč smo obremenjeni z davki. Sodobne države so že tako urejene, da so bremena davkoplačevalcem zelo težka, a prav gotovo povsod še težja kot pri nas. Sodobni človek izgublja pogum, da bi rastel sam iz sebe. Vse zahteva od države: službe, ceste, mostove, podpore vseh vrst, velikanke bolnišnice, državna zavetišča, pokojnine, železnice, oboroževanje vojske itd. brez konca. Če pa so državni stroški tako velikanski, ni čuda, da so tudi bremena državljanov težja. Kdor pa misli, če porušimo svoj dom, zapravimo svoj narodni grunt, da nam bodo bogsigavedi od

kje letela pečena piščeta v usta, je le pomilovanja vreden neumnež.

Da torej svojo državo ljubimo, imamo dosti razlogov. In če jo ljubimo, se moramo svojih dolžnosti tudi zavedati: v nas mora biti močna državna zavednost. Ponazoril bi jo z zgledom: Angleški uradni list ima poseben prostor z napisom: Kotiček vesti. V vsaki številki bereš: Ta in ta je poslal državni blagajni toliko in toliko, zato ker je preračunal, da se je davčni urad zmotil in mu določil premajhen davek! — To je zrela državna zavednost! Na Finskem je bival vseučiliški profesor Salvini iz Neaplja in je povedal, da je našel med ribiči in drvarji doktorje prava in modroslovja. Čudil se je, pa so mu razložili: Mi ne študiramo zato, da bi bili nepotrebno breme na plečih države, marveč zato, da se vrnemo med narod in da z njim in zanj delamo. Sedaj umemo tudi, zakaj je tam tolika pripravljenost na vse žrtve, ako bi jim kdo ogrožal njih zemljo.

In za sklep in zgled še iz sv. pisma nekaj. Ko je Nabuhodonozor odpeljal Jude kot vojne ujetnike v Babilon, so jih tamkaj ljudje prosili, naj jim kaj zapojo. Pa so Judje obesili svoje plunke in citre na vrbe ter odgovorili: Kdo bi popeval na tuji zemlji! In so dodali: Naj se nam jezik prisuši na nebo v ustih, naj se nam posuši desnica, če bomo kdaj pozabili tebe, Sion in Jeruzalem!

To je bila tega žilavega ljudstva narodna in državna zavednost.

Če mi ljubimo svoj narod, če ljubimo svojo domovino, našo državo, naj ne bo ta ljubezen le papirnata beseda, temveč dejanje in resnica!

Špegel Marija, zastopnica Karitas,
Slovenj Gradec:

„Če ti beseda nič ne stri, zivo dejstvo te zmori“

V zlatem lesku se koplje bukov gozd nad globeljo. Jasen, prelep jesenski dan, poln listega čara in toplote, ki opaja vsakogar, ki ljubi čudo vseh čud, mater naravo. Počasi spem v klanec, polna svetlih upov v mnogo uspeha tu gori v hribovski vasi. Veter mi zanaša rumeno listje v obraz. Postojim in gledam: drug za drugim padajo na zemljo, da bodo zopet drugim v hrano — ti žolto-rumeni bukov listi. Pa se mi vrine v možgane: »Li nismo tudi mi na drevesu sveta listki, ki jim je usojeno, da prej ali slej odlete, se ospejo?« Vzdrami me drsajoč korak po klanecu. »Dober dan, mamca!« — »Bog daj srečo, gospodična!« — »Kako kaj?« — »Ej, rinemo, rinemo.« Pa sem napejlala pogovor na zavarovanje. »Ja, kaj pa mislite, da naj se jaz dam zavarovati?« — »Zakaj pa ne, saj je zavarovanje tako zelo potrebno?« Žena se ironično nasmeje: »O, kajpa, da bodo potem komaj čakali, kdaj zatisnem oči, da pograbiijo za menoj. Ne bo nič.« Pa čez čas zopet povzamem. »Imate otroke?« — »Imam samo enega sina, dva in dvajset let je star. Pravkar je prišel od vojaka. In kakšen brus vam je,« vsa žareča pripoveduje mati o sinu-edinecu. Razumem njen ponos in materinsko ljubezen, vendar oprežno izvijem pogovor, naj se pusti zavarovati za starost njen sin. »Uf, ne bo nič. Moj sin je kot nageljček in zdaj nimam druge skrbi, kot da se sin dobro oženi.« — »V redu, mamca. A če pride kakšna nesreča, kako prav pride dinar, ko itak ni nič prodati v teh časih.« — Pa se razljuti: »Dosti mi je teh besed, če nimate kaj bolj pametnega, raje molčite. Jaz norim, če mi sin umrje.«

Sonce tone v žarečih oblakih, listi še padajo v naročje matere, a ne več tako kot tedaj, pred tremi tedni. Samo dve zavarovanji sem naredila, drugod pa bo morda drugič. Pri Sv. Anj zazvoni mrliču. Zopet je kapnil en list. Pa srečam dva delavca. Vračala se iz gozda. »Kdo pa je umrl?« —

»Ej, še ne veste? Andrejčevega je ubilo v gozdu, ko se je zvrnil nanj voz drv.« »Kaj, sina one matere, ki sem jo nagovarjala k zavarovanju zadnjikrat?« — Nekdo priteče s klekajočimi koraki za mano po klanecu. Ona — nesrečna mati! A ona, ko da ne vidi. Sočutno ji stisnem roko, želeč jo nekoliko potolažiti. »Vsak naš korak je v božjih rokah.« Mati plane v krčevit jok. Pustim, da izlije svojo bol. Sedaj se spomni: »Ah, zakaj nisem že tedaj sklenila zavarovanja? Bi imela zdaj vsaj eno skrb manj: kje dobiti denar za vse potrebno, za pogreb. O tako sem sedaj nesrečna. Nič več ne vem, samo to: Ko pridete spet v naš kraj, me obiščite. Zavarovala se bom, da me bodo vsaj mogli pokopati.« Napotiva se v farno cerkev, kjer je najiskrenejša Tolažba doma. Vsa tiha in vdana v svojo bol, a z jasnejšim pogledom, se je vrnila od Njega, ki je poklical njenega sina. Prisrčno mi stisne roko s povabilom, naj jo čimprej obiščem.

Amerikanska. Pred spomenikom Washingtona v Newyorku. Vodnik razkazuje tujcem spomenik in pravi: »Vidite, to je bil vzoren človek. Niti ena laž ni nikdar prišla iz njegovih ust.« — Pa se oglasi neki Irec: »Hm, že mogoče. Kot večina Američanov je tudi on govoril skozi nos.«

Njen primer. Po telefonskem razgovoru s tovarišem-zdravnikom, ki ga je povabil v kavarno kot tretjega pri taroku, vpraša žena: »Kaj pa je, možiček? Ali te že spet kam kličejo?« Zdravnik: »Da, izredno nujen in težek primer! Pri bolniku me čakata že dva zdravnika.«

Vesel in blagoslovljen Božič
ter srečno novo leto

želi tvrdka

BREGAR-KREK
LJUBLJANA

palača „Vzajemne zavarovalnice“
Na debelo! MOKA - ŽTD Na debelo!

Tehnično podjetje PICMAN LOVRO

Centralne kurjave, vodovodne instalacije
sanitarne naprave, toplovodne naprave
kanalizacije, kleparstvo, strelovedi

Ljubljana, Hirska ul. 15 - tel. interurban 29-11

želi vsem svojim cenjenim strankam

srečno in veselo novo leto

Dobra ura. Soseba na obisku: »Tale vaša stenska ura pa ne kaže prav.« — Gospodinja: »Da, nekaj je pokvarjena. Pa nam še kar dobro služi, ker smo se je navadili. Kadar kaže šest in bi je dvanaist, takrat je točno tri.«

Kakršno vprašanje, tak odgovor. Kaplar: »Kaj zdehaš, teslo?« — Rekrut: »Razumem, kaplar!« — Kaplar: »Kaj razumeš?« — Rekrut: »Da zdeham, teslo!«

Marlena Dietrich je znana filmska igralka. Nekoč je rekla v družbi svojih tovarišev: »Priznam, da so ženske večinoma bolj nečimerne kot moški. One dajo mnogo na svojo zunanost. Sedaj te na primer vidim, da niti najlepši med vami nima res skrbno zavezane ovratnice.« Okoli Marlene je sedelo pet moških in vsi so ob teh besedah segli z rokami pod vrat.

Pokliene laži. Zdravnik pravi: »Bodite čisto mirni! Ne pomnim, da bi mi bil kdaj kateri bolnik umrl, če sem ga jaz operiral.« — Gledališki igravec: »Ne poznam treme.« — Frizer dami: »To je najlepša frizura, ki sem jo kdaj napravil.« — Babica: »Tako lepega deteta še nisem videla.« — Pisatelj: »O moji najnovejši povesti se je celokupna kritika izrazila najbolj pohvalno.« — Mesar: »Verjemite, gospa, meso je čisto sveže, od danes zjutraj zaklanega teleta.« — Ravnatelj podjetja: »Za zgled sem svojim uslužbencem. Vedno sem prvi v podjetju in zadnji odhajam.« — Železničar: »Danes vozijo vlaki točno po dnevnem redu.« — Tramvajski sprevodnik v Ljubljani: »Peljite se s tramvajem, pa boste vlak na kolodvoru še ujeli.« — Javni delavec svoji ženi: »Neverjetno! Naš predsednik pač ne zna nhati. Snoči je zavlekel sejo čez polnoč.«

Nagradna križanka za januar 1940

1	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	2
21				22		23					24						
25		26			27			28				29					
30			31					32		33			34			35	
36			36a	37				38		39	40			41	42		
43	43a				44				45			46	47				48
49		50		51		52	53		54		55	56	57			58	
59	60		61		62			63				64			65		
66				67	68				69					70	71		
72				73				74	75					76			
77		78				79	80			81	82	83		84		85	86
87		88	89	90		91		92					93		94		
95	96	97		98			99	100		101	102	102a		103			
104		105	106			107			108	109	110			111	112		
113				114	115	116	117	118		119					120	121	122
123			124	125				126				127	128	129			
130					131		132		133				134		135		136
3					137				138				139			140	4

Vodoravno: 1—2 in 3—4: Dve, v življenju Vzajemne zavarovalnice važni letnici. — 21. Sveženj slame. — 22. Črka »r« fonetično. — 23. Mesto ob belgijsko-francoski meji, znamenito po bitki v francosko-nemški vojni (1870—1871). — 24. Francosko kraljestvo na slovanskem jugu. — 25. Predlog. — 26. Poslanec. — 27. V besedi »Kserks« je dvakrat (fonetično). — 28. Sadež s trdo lupino. — 29. Strahu sorodno stanje. — 30. Nizek ženski glas. — 31. Slovo. — 33. Indijsko mesto, v katerem je misijonaril sveti Frančišek Ksaverij. — 34. Srbsko ime. — 35. Nikalnica. — 36. Pri segrevanju vode nastaja. — 37. Pridevnik besede »kamen«. — 40. Bodeči rastlinski izrastek. — 41. Vodna žival. — 43. Reka na francoskem (izgovori s slovensko končnico). — 44. n o n a. — 45. Srbečica. — 47. Prostor za nastope v stadionu. — 49. Zelenica v pušavi. — 51 k j a. — 53. Dekoracija. — 56. Cerkevni učitelj. — 59. Na njem sekamo drva. — 62. Ljubavno slovstvo (l. Cankarjeve pesmi). — 64. Odmev. — 65. Pogan. — 66. Okrasna ptica na vodi gospodskih ribnikov. — 68. Del obleke. — 69. Italijanska kletvica. — 70. Upanje. — 72. Tuj izraz za javno gospodarsko upravo. — 73. Okvara na koži. — 75. Kitajsko vozilo. — 76. Gradbeni obrtnik. — 77. Predlog. — 78. Osamljena ženska. — 80. l z e. — 81. Okroglo. — 84. Streha. — 87. Kratica za Rdeči križ. — 88. Pogorje v južni srednji Evropi. — 91. Izraz pri kvartanju. — 92. Kako se je pisal angleški mornariški minister Churchill, ko je bil še indijski podkralj? — 93. Veznik. — 94. Irska teroristična organizacija. — 95. Grški bajeslovni junak. — 98. Reka, po kateri ima ime Inomost (s slovensko končnico). — 99. l. — 100. Bivši vladar v Rusiji. — 102. Kitajski misijonar-mučnik (lazarist), svetnik. — 103. Barva. — 104. v a. — 105. Spada k plugu. — 107. Amerikanska avtomobilska tvorniška znamka. — 109. Mesna jed. — 112. Žensko krstno ime. — 113. o r d o. — 114. Del obraza. — 117. j. — 118. »Da« v narečju. — 119. Papir, ki vsrkava vlago. — 121. Veznik. — 123. Glavno mesto sosedne države. — 125. Godbeni instrument. — 126. Bogokletstvo. — 130. Dragocen les. — 133. Pokrajina v dunavski banovini. — 134. Duhovnik-mučenec iz dobe preganjanja katoličanov v Mehiki. — 135. a l.

Navpično: 1. Utežna mera. — 5. Star pred sv. pisma (latinski). — 6. Bližnja sorodnica. — 7. Nemška avtomobilska znamka. — 8. Del obraza. — 9. Ljudski izraz za sankanje. — 10. Prebivalec v sev. ledenem delu zemlje. — 11. Notranji glas človeka. — 12. Moško krstno ime. — 13. Nemški naziv

za Trbiž. — 14. Zimska padavina. — 15. Tišina. — 16. Zrtvenik. — 17. Glavno mesto balkansko-italijanske države. — 18. Prebivalec osvobojenega evropskega naroda v angleškem imperiju. — 19. Drobni pesek. — 20. Del voza. — 22. Kraj pod Zaplalom na Dolenjskem. — 32. Povsem tak kot drugi. — 35. Latinska nikalnica (vsebuje jo tudi beseda kanon). — 36. Ograja. — 36a. Predplačilo. — 37. Igralna karta. — 38. Kakšen je, če ima samo eno oko. — 39. Država med Perzijo in Arabijo. — 41. Nastane, ko se znoči. — 42. Zapadni nemški veletok. — 43a o a. — 46. Zgodba (navadno neresnična) iz davnih dni. — 48. »Na zdar« brez prve črke. — 50. Nam krajša čas. — 52. Zidovsko ime. — 54. Morska letoviška obala. — 55. Kako pravijo naši vojaki? — 57. Čaj (tudi neke vrste rum ima to ime). — 58. Jesensko žito. — 60. Razprava pred sodiščem. — 61. Mesto Marijinih čudežev v Franciji. — 63. Svetnik-mučenec, vzornik prvoobhajancev. — 66. Veznik. — 67. »Dobro« ali »srečno« v koroškem slovenskem narečju. — 68. Dantejevo rojstno mesto. (Glej »Zanimivosti« v zadnji »Naši moč«!) — 69. Kovana vez. — 70. Prislov. — 71. »Jadrane« v tujih jezikih (s slovensko končnico). — 74. Velikonočni cerkveni vzklík. — 76. Neprijeten. — 77. Sprehajalna pot, ob straneh zaraščena z drevjem. — 79. Arabec — skrajšano. — 82. Govedo — samec. — 83. l n. — 85. Nizozemska pokrajina. — 86. Kakor 104 vodoravno, a dvakrat. — 89. Črka »k«, omehčana z »j«. — 90. Čebelj je gotovo manj nevaren kot kačji. — 96. Nekaj, kar ni prav. — 97. e. — 101. Zločinec. — 102 a Lev po hrvaško. — 105. Odboj glasu. — 106. Kazalni zaimek srednjega spola. — 108. Klica. — 110. Dragulj. — 111. Narobe oslovski glas. — 114. Ravnatelj Kranjske industrijske družbe. — 115. Ruski veletok, ki se izliva v Severno ledeno morje. — 116. s o i t. — 120. Oziralni zaimek. — 122. Predlog. — 124. Žensko krstno ime (množina). — 126. Slovenski zgodovinar, živi v Mariboru. — 127. f m i. — 128. Oblika pesmi. — 129. Krajša oblika za »umi-raz«. — 131. v. — 133. Krajši izraz za »molčile«. — 135. Del voza. — 136. l, t. — 137. s. — 138. i. — 139. do. — 140. e.

Če križanko pravilno rešite, dobite od 1—2 in 3—4 dve za Vzajemno zavarovalnico pomembni letnici.

Rešitve križanke je poslati do 31. januarja 1940 na naslov: Uredništvo »Naše moč«, Ljubljana, Miklošičeva cesta 19, palača Vzajemne zavarovalnice. — Zrebo določil onih deset reševalcev,

Umrli je mož ...

Konec preteklega meseca je umrl naš zvesti član, g. Emil Koprivnikar, mi-zarski mojster iz Litije. Vso okolico je nagla smrt tega moža silno pretresla. Saj ni bilo človeka, ki ne bi poznal g. Emila, mojstra, delavca in poštenjaka. Kar neverjetno se zdi človeku, da more kruta smrt tako hitro iztrgati življenje takemu možu.

Močan in zdrav, sredi najlepših moških let, poln življenja je zapustil svojo družino, svoj dom in sošesko, za katero je živel in delal. V tem neumornem in nesebičnem delu mu je prekrizala pot neizprosna usoda. Odšel je v Ljubljano po rednih opravkih za svoje podjetje in svoj okraj. Gotovo ni slutil, na kako usodno pot se je podal. Vračal se je po opravljenem delu na železniško postajo, ko je treščilo vanj motorno kolo in ga vrglo smrti v naročje. Ni več videl doma. Prepeljali so ga v bolnišnico, kjer pa mu niso mogli rešiti življenja; podlegel je težkim poškodbam. Umrli je, a nam zapustil svetel zgled vzor-moža delavca in poštenjaka. Vsa okolica, katero je oplajal s svojim človekoljubnim in nesebičnim delom, ga bo ohranila v trajnem spominu.

Kot vzoren gospodar je bil že dolgo član naše domače Vzajemne zavarovalnice in tudi njenega oddelka KARITAS, ki je njegovim svojem zaradi nezgodne smrti izplačal dvojno zavarovalno vsoto.

JAVNA ZAHVALA

Podpisana Koprivnikar Avgusta si štejem v dolžnost, da se na tem mestu najtopleje zahvalim Vzajemni zavarovalnici, oddelku »KARITAS«, za točno in takojšnjo izplačilo posmrtnine ob tragični smrti mojega moža.

To dobro in pošteno zavarovalnico vsakomur najtopleje priporočam.

Litija, 6. decembra 1939.

Koprivnikar Avgusta, l. r.
Litija

V znak globoke žalosti. Peter in Miha sedita v gostilni. Peter: »Ti, Miha, ali res ne piješ več piva?« — Miha: »Res! Odkar mi je umrla žena, pijem samo še črnega dalmatinca.«

Koristnost zdravil. A: »Vi ste torej mnenja, da zdravila človeku res koristijo?« — B: »Da, mojemu stricu so celo izredno koristila.« — A: »Na čem je pa bil bolan?« — B: »Bil je le-karnar.«

Poljedelski Stroji

Varstveni znak.

A. KREMŽAR

Strojno podjetje

Ustanovlj. l. 1909

ST. VID NAD LJUBLJANO

Telefon Ljubljana 705. Ček. račun 14.875

Zahtevajte ponudbo ali pa brezplačni obisk našega zastopnika!

Slamoreznice

v vseh izvedbah in s popolnim jamstvom

IZDELUJEMO:

- mlatilnice
- reporeznice
- sadne mline
- stiskalnice
- gnojnične
- črpalke
- razpršilnice
- i. t. d.

Naš stenski koledar za leto 1940

Ko boste brali te-le vrstice, boste najbrž že tudi prejeli stenski koledar Vzajemne zavarovalnice za leto 1940. Prepričani smo, da bo z letošnjim koledarjem Vzajemna zavarovalnica ustregla slehernemu zavarovancu. Saj tako lepega in pestrega doslej zavarovanci še niso prejeli. Vzajemna hoče z njim za svoj štiridesetletni jubilej napraviti svojim zavarovancem vsaj malo veselja. Želi pa tudi, da bi ta lepi koledar krasil stene naših trgovin, obrtnih obratov, gostiln, uradov, zdravniških čakalnic, šol itd. Zastopniki Vzajemne zavarovalnice bodo zato koledarje ponudili tudi tem. Mi vas pa že danes prosimo, da koledar namestite na vidno mesto, kjer bo res lahko ostal v svoji pestri obleki nepokvarjen do konca leta.

Vsak naš zavarovalec dobi en koledar, ne glede na to, če ima morda več zavarovanj. Z zavarovanjem samim namreč še ni pridobil pravice do koledarja, temveč mu ga zavarovalnica poklanja le kot dar. Zato prosimo, da upoštevate, da je vsak naš zastopnik dobil le toliko koledarjev, kolikor jih je v dotičnem kraju mogoče smotrno in lepo namestiti. Koledar je namreč mnogo bolj draga stvar, kakor si pa lahko to predstavlja kdo, ki nima s tiskarnami posla. Zato bi bilo obsodbe vredno, če bi kdo koledar sprejel, potem bi ga pa dal za igračko otrokom ali ga porabil v namene, za katere koledar ni bil tiskan.

Koledar naj skozi vse leto vsakomur, ki ga bo opazil, sporoča, da slavi letos naša prva čisto domača zavarovalnica svoj štiridesetletni rojstni dan. Prepričani smo namreč, da se bo vsak zaveden Slovenec tega dejstva odkritosrečno razveselil. Saj je mogočna rast Vzajemne zavarovalnice obenem najzgovornejši dokaz za življenjsko silo, ki polje po našem narodu.

JAVNA ZAHVALA

Podpisana Juhman Roza se na tem mestu zahvaljuje Vzajemni zavarovalnici, odd. »KARITAS«, ki mi je po mojem pokojnem možu Antonu, ki se je ponesrečil, točno in vestno izplačala dvojno zavarovalno vsoto. Zato vsakomur najtopleje priporočam, da se zavaruje pri tem domačem zavodu, ki vestno izplača celo zavarovalno vsoto.

Zagorje, 26. oktobra 1939.

Roza Juhman, I. r.
Zagorje-Topllice št. 113.

Dober sin, gost: »Vaš očka naravnost imenitno izgleda s svojimi belimi lasmi.« — Sin: »Da, a to je moja zasluga.«

Dobra kuharica. Žena: »Kaj bom dobila, če ti tudi jutri skuham tako kosilo kot danes?« — Mož: »Zavarovalno vsoto iz mojega življenjskega zavarovanja za slučaj smrti.«

Nov redilni prašek

»REDIN« za prašiče. — Vsak kmetovalec si lahko hitro in z malimi stroški zredi svoje prašiče. Zadostuje že

zavitek za 1 prašiča ter stane 1 zav. 6 din, po pošti 12 din. 3 zav. po pošti 24 din, 4 zav. po pošti 30 din. — Mnogo zahvalnih pisem. Prav dobro tudi za mlade prašičke.

Pazite, pravi »Redin« se dobi samo z zgornjo sliko.

Prodaja drogerija **KANC**, Ljubljana, Židovska ulica 2

Na deželi pa zahtevajte »REDIN« pri Vašem trgovcu.

ki bodo dobili od uredništva »Naše moči« v dar po eno lepo vezano slovensko knjigo. Kakor vse doslej bomo namreč tudi letos razdelili sleherni mesec med reševalce naših nagradnih križank in drugih ugank po 10 slovenskih knjig, ker menimo, da tako najboljše ustrezemo našim prijateljem ter najlepše prispevamo k razširitvi dobre slovenske knjige.

Vsem reševalcem križank! Križanke imajo na splošno zelo mnogo prijateljev. Njih reševanje bodri duha in preganja miselno lenobo. Mnogi se pa posebno malo obširneje križanke ustrašijo, ker je — ne znajo reševati. Vsaka križanka ima toliko in toliko besed, ki jih na prvi mah uganemo. V mnogih križankah (kot tudi v pričujoči) so ponekod povedane že črke (v

Moji dragi mladi prijatelji!

Spet je eno leto utočilo v večnost. Bog z njim! Nič ga ni bilo prida, tako si na tihem vsakdo misli. Vsakdo? Nekaterim se gotovo slane cedio po njem. Kadar je na svetu mnogo revščine, je vedno tudi nekaj ljudi, ki se jim bolj dobro godi, kot bi se jim smelo. Ti so lahko s preteklim letom zadovoljni. Siromaštvo je v letu 1939 našlo rodovitna tla in strah nas je, da se ne bi v novem letu bohotno razrastlo in preraslo ljudsko blagostanje, kolikor ga je iz lanskega leta še ostalo. Vojska, ta strašna beseda, je lani postala kri in meso ter kot strahotna pošast visi nad celim svetom. Zato naj bo naša prva misel v novem letu tista, ki jo bo tudi dobri Bog milostno sprejel, namreč: Naj se nam vrne mir, naj sreča človeštvo pamet in naj vse ljudi, ki so dobre volje, zajame božja pravica!

Novo leto je pred nami. Oh, ko bi vedeli, kaj vse dobrega vam za novo leto želim. Da bi v šoli dobro napredovali, napredovali v svojo lastno korist, v veselje svojih staršev in učiteljev ter v čast vsega našega naroda; da bi bili zdravi in vedno veseli; zlasti pa, da bi živeli v božjem miru. Vem, tudi vi bi mi radi za novo leto kaj voščili. Pa ste pozabili, kaj ne? Ko boste tole čitali, boste pisali že leto 1940. Takrat ne bo več časa za čestitanje in voščila. Zato mi pa kot nagradno nalogo za januar odgovorite na tole vprašanje:

Kaj naj nam prinese leto 1940?

Bog ve, koliko skritih želja je v vaših drobnih srčkih. O teh mi kaj napišite. Ob koncu leta se bomo potem lahko pomenili, koliko teh želja je bilo izpolnjenih. — Naloge mi pošljite do 31. januarja 1940 na naslov: Uredništvo »Naše moči«, Ljubljana, palača Vzajemne zavarovalnice. — Pri vsem tem pa ne pozabite, da slavi Vzajemna zavarovalnica v tem letu štiridesetletnico svojega življenja!

Kdo je največji slovenski junak? Tako sem vas vprašal v novembrski »Naši moči«. Hvala, odgovorov je čez mero dosti. Le junakov ste bolj malo število pogruntali. Kaj, da jih je med nami in v naši zgodovini res le mala peščica?! Jaz sicer mislim, da jih je več. Pa vam ne bom nič očitil, saj vaše mlade betice še ne morejo vsega vedeti. Zato pa nagradim one, ki so naloge najbolj skrbno spisalile ter svojega junaka najlepše opisali. Tole so naši srečniki:

1. Kos Rudolf, dijak, Maribor, Smetanova ulica 30. Njemu je največji junak general Rudolf Maister, ki nam je rešil severno mejo.

našem primeru na primer pod navpično 127 itd.). Zato ne rešuj križanke kar od začetka. Zadenes ob težko vprašanje, volja te mine in vse skupaj odložiš. Nasprotno: Vpiši najprej tisto, kar se ti vidi povsem nesporno. Na ta način dobiš posamezne črke težjih besedi. V križankah so navadno tudi tujke in manj znana imena. E, zato pa pravim, da križanke urijo duha, pa razširjajo tudi naše obzorje. — Kajpak se včasih pripeti, da so v križanki napake. Zakrivi jih včasih ob najboljši volje sestavljalce, včasih pa tiskarski škrat. Takrat ni pravično, da kdo neusmiljeno pade po uredništvu. Pomote so vsepovsod mogoče. Le pri rešitvi križank jih ne sme biti. Če se pojavi res napaka, jo bomo v prihodnji »Naši moči« popravili, rok za predložitev rešitev pa podaljšali za en mesec. Upamo, da pričujoča nima nobene napake, ker smo se zanjo prav posebno potrudili.

2. Moškrič Marjan, dijak 1. razr. gimn., Zadvor 73, p. Dobrunje. Za največjega junaka smatra poročnika Malgaja, ki je padel v osvobodilnih bojih za Koroško.

3. Debeljak Jože, učenec 4. razr. ljudske šole, Vinice 32, p. Sodražica. On občuduje junastvo misijonskega škofa Friderika Barage, ki je prvi prinesel luč vere in obenem zaklade kulture in civilizacije severnoameriškim Indijancem, katerim je dal prve knjige v njihovem jeziku in se jim povsem žrtvoval.

4. Alida Zalesjak, dijakinja, Subotica, Ostojičeva 31. Kakor večina dopisnikov smatra tudi ona za največjega junaka dr. Antona Korošca. Ona je obenem tudi poslala najbolj dovršen spis, ki se takole glasi:

»Junak! Pod tem imenom si navadno predstavljamo močnega mladega moža, oblečenega v srednjeveški oklep in sedečega na iskrem, s srebrom in zlatom okrašenem konjičku. V roki drži ta junak sulico, ob boku mu visi težek meč. S sulico prebode kar več sovražnikov naenkrat, a mečem v enem zamahu odbije tri janičarske glave.

Naš junak ni ne mlad, niti ne jaha na iskrem konju. On je zelo skromen, o svojih junaških delih ne govori, ne baha se in ne ljubi hvale in slave. On ne brani pred sovražniki le peščico ljudi, ne brani enega samega kraja, on brani ves narod. V tej borbi ne padajo glave, ne teče kri, zato pa je ta borba tem hujša, tem bolj strahovita, ker je tiha, prikrita in zahrbtna.

Naš junak ne umira na bojnem polju, a vendar žrtvuje celo svoje življenje, svoje zdravje, svojo udobnost. Za svoje delo ne pričakuje hvale in slave, nasprotno, mnogokrat mora poslušati prikritke ali celo javne očitke in ukore za svoje požrtvovalno delo. O, narod, za katerega se bori, je največkrat nehvaležen.

Ali on da vse za svoj narod, naš največji slovenski vitez, junak, naš dr. Anton Korošec!

Vsem štirim nagradencem bom za novo leto poslal v dar lepo slovensko knjigo.

Vabim vas vse, da mi tudi v novem letu ohranite svoje prijateljstvo ter prav pridno dopisujete v »Mlado moč«. Svojim ljubim staršem in učiteljem pa povejte, da prav tako kot vam, želi tudi njim v novem letu vso srečo in blagoslov

brat Ivo.

Huda pozabljenost. Pastor: »Hej, Fric, včeraj sem te videl, kako si se sprehajal z neko žensko. Ali je to bila tvoja žena ali tvoja sestra?« — Fric: »Hm, da, oprostite, gospod pastor, res sem jo pozabil vprašati.«

Zakasnela tožba. Sodnik: »Hm, pred letom dni vam je rekel toženec, da ste orangutang, vi ga tožite pa šele sedaj?« — Floridor: »Veste, šele včeraj sem v cirkusu videl to grdobo; prej nisem vedel, kakšen je orangutang.«

Kafol Franc:

Nekaj statističnih podatkov o sadjarstvu

Pri razmotrivanju dobičkanosti te ali one panoge gospodarstva je zelo važno, da vemo vsaj približno, kolika je prav za prav produkcija odnosno množina pridelkov, s katerimi imamo opravka. Predno začnemo razglabljati o rentabilnosti našega sadjarstva, je važno, da poudarimo sledeče: Jabolka so najvažnejše plemo, takoj za njimi pridejo hruške, moštne, ki so sposobne za izvoz kot sušeno sadje, dalje češnje (suhe), breskve, orehi in končno tudi češnje. Povedano velja seveda za prilike v Sloveniji.

Pri letošnjem izvozu sadja bi bilo omeniti, da smo izvozili največ jabolk, in sicer do zdaj nad 1.500 vagonov. V drugi vrsti smo izvozili tudi nekaj suhih hrušk, po katerih je bilo veliko povpraševanje, žal, da je bilo tega blaga premalo na zalogi.

Poglejmo števila dreves po plemenih po statistiki iz leta 1933.

	Število jablan	Število hrušk	Število češpelj	Število orehov	Število breskev	Število češenj
Brežice	65.400	29.035	37.570	8.400	7.600	7.800
Gornji grad	39.940	11.620	6.682	3.700	900	3.300
Lendava	47.186	12.582	27.114	1.200	2.800	4.400
Dravograd	32.376	20.135	12.820	3.000	230	2.300
Kamnik	66.175	28.865	17.455	3.200	110	2.500
Konjice	49.400	17.900	24.000	3.300	1.100	4.500
Kočevje	47.028	24.444	26.000	1.900	56	2.200
Kranj	41.403	36.695	31.695	6.200	62	3.500
Krško	110.550	50.480	50.700	16.200	10.100	16.000
Laško	81.620	19.585	20.700	3.000	6.100	8.000
Litija	53.742	36.157	25.400	7.700	2.100	17.000
Logatec	29.000	13.700	11.000	1.800	50	2.300
Ljubljana	112.523	64.437	48.300	9.600	3.100	11.100
Ljutomer	145.600	16.354	47.300	3.000	2.300	11.600
Maribor d. br.	105.322	27.834	35.900	6.400	2.600	5.000
Maribor l. br.	408.832	43.418	65.000	15.100	9.000	17.000
Murska Sobota	70.061	16.403	20.000	4.200	3.000	9.300
Novo mesto	85.600	31.600	64.300	16.400	4.500	17.500
Ptuj	238.300	52.200	42.700	14.100	6.100	22.600
Radovljica	29.300	20.800	14.100	3.800	1	1.035
Slovenj Gradec	94.060	42.300	25.100	5.800	1.800	6.500
Celje	164.700	46.300	57.400	10.000	5.400	14.800
Črnomelj	35.700	16.500	31.700	7.300	3.900	6.200
Škofja Loka	48.000	23.400	31.900	6.200	21	8.200
Šmarje	135.900	25.900	90.500	12.800	3.400	7.400

Iz teh števil, ki niso točno sestavljene, zamore vsakdo, ki se bavi s sadjarstvom, priti do važnega zaključka, da zavzema sadjarstvo v našem kmetijskem gospodarstvu izredno važno mesto. Gotovo pade v oči visoko število jablan pri srezu Maribor l. br., dalje pri Ptuj, Ljutomeru, Celju in Šmarju pri Jelšah. Takoj za njimi pridejo dolenski okraji, vstevši tudi Brežice. Kratko povedano: naši najvažnejši sadni okraji so vzdolž podnožja Pohorja preko Slovenskih goric do madžarske meje, dalje srez šmarski, brežiški, krški in novomeški. V ostalih srezih je sadjarstvo šele v razvoju.

Naj navedemo še nekaj števil, kako važna panoga je sadjarstvo za srez Maribor l. br., upoštevajoč samo jabolka. Tako ima občina Svečina nad 15.000 jablan, občina Velka 17.000, Sv. Ana v Slov. goricah 18.000, Zg. sv. Kungota 22.000, Jarenina 22.000, Pesnica 14.000, Jakobski dol 12.500, Kamnica 19.000, Košaki 29.000, Maribor mesto 7.000, Št. Ilj v Slov. goricah 25.000. V teh občinah je prav za prav jedro slovenskega sadjarstva. V letošnjem letu sadje v teh krajih ni posebno obrodilo. Tako lahko pričakujemo, da bo prihodnje leto dobra sadna letina, ki tudi nekaj izda pri izvozu.

Postavimo Kreku spomenik v Ljubljani!

Ob Krekovi smrti je bila naša javnost tako prepričana, da mora veliki mož dobiti v Ljubljani spomenik, da so pričeli prihajati prispevki v ta namen, še preden je bil Krek pokopan in preden se je ustanovil kak odbor za zbiranje potrebnega denarja.

Prvi odbor za postavitve Krekovega spomenika je pod predsedstvom pisatelja dr. Frana Detele poskrbel Kreku orjaški nagrobnik na pokopališču. Ni pa nadaljeval dela, da bi bil Kreku postavljen spomenik tudi v mestu, ampak je preostanek nabranega denarja v znesku 21.454 din izročil Mestnemu magistratu ljubljanskemu za dijaške ustanove, časteč na ta način velikega prijatelja dijaštva.

Vendar so čutili Krekovi prijatelji in znanci vsa leta po njegovi smrti, da bi moral Krek dobiti spomenik tudi v mestu, ne samo na pokopališču, in da mora postavitve tega spomenika oskrbeti rod, ki je s Krekom živel in ki pozna iz lastnega doživljanja, kaj je bil Krek Slovincem, južnim Slovanom in vsemu slovanstvu.

Leta 1940. bo 27. novembra petinsedemdeseta obletnica Krekovega rojstva, 8. oktobra 1942 pa bo petindvajsetletnica njegove smrti. Vsaj za petindvajsetletnico smrti mora spomenik v Ljubljani že statil.

Tega se zaveda odbor za Krekov spomenik, ki se je obnovil leta 1932., in se tem potom ponovno obrača na vso javnost s prošnjo: Vsak, ki se zaveda, kaj pomeni Krek v življenju in v zgodovini slovenskega naroda, naj pošlje razmeram primeren prispevek, da se postavi spomenik možu, ki je odšel na prvo službo z geslom: »Za druge smo, ne zase« in ki je ostal temu geslu na nedosežen način zvest vse življenje.

Saj »če Ti postavimo spomenik, ga postavimo najboljšemu, kar je v nas: Tvoji veri, Tvojemu upanju in Tvoji ljubezni — bodočnosti naše domovine, Jugoslovancu.« (Oton Župančič ob Krekovi smrti.)

Darovi naj se pošiljajo na naslov: Zadržna zveza, r. z. z o. z. v Ljubljani, Tyrševa cesta 29 (členkovni račun št. 10.751) s pripombo, da je znesek namenjen za Krekov spomenik.

Odbor za postavitve Krekovega spomenika v Ljubljani,
Miklošičeva cesta 7.

Igra z ognjem!

»Z ognjem se igra«, pravimo večkrat v življenju tistemu, ki se ukvarja s stvarmi, ki so lahko zanj nevarne. Le malo neprevidnosti in nevarna stvar lahko postane za takega človeka usodna ter ima včasih katastrofalne posledice.

Tako v življenju, kadar hočemo kakšno nepremišljeno dejanje podčrtati. Zavarovanje? Kdo pa se tam igra z ognjem? Pri zavarovanju lahko govorimo o ognju v pravem pomenu besede. Z ognjem se borimo vsi, ki smo proti njemu zavarovani, bori pa se tudi zavarovalnica sama, ki ji ni zgolj za to — kakor mnogi napačno sodijo — da bi plačala čim manj odškodnine, temveč želi, da se narodno imetje ne uničuje, temveč ohranja in množi. Med zavarovanci pa so mnogi, ki resnosti zavarovanja ne pojmujejo dovolj globoko in se zaradi tega o njih lahko reče, da se res igrajo z ognjem.

Ni namreč dovolj, da je vaše imetje zavarovano, potrebno je, da je to zavarovanje tudi pravočasno plačano! Vzrokov, da važnost pravočasnega plačila podcenjujemo, je več; včasih nesreča v družini ali v gospodarstvu, včasih kaj drugega. To podcenjevanje pa je že: igra z ognjem. Gospodar na domu se zgrozi ob misli: Kaj če mi dom pogori, pa premije še nisem poravnal? Če razmišlja še dalje, vidi v duhu svojo družino ob pogorišču, otroke slabo oblečeno in boste, ker je vse zgorelo, zima z mrazom pa strahote še poveča. Zvečer ko leže spat, se ponovno pojavi pred njim ista slika, ki ga opominja: premije še nisi plačal, požar, družina, dom... Zdrzne se, sunkoma obrne misli v drugo smer. Njegovo spanje je brez miru, ker mož je skrben gospodar in se zaveda velike odgovornosti, ki jo nosi pred svojo družino.

Nekateri ljudje smatrajo plačilo premije za nekaj, kar je mogoče najlažje odlagati. Pojavi se potreba, da se pri hiši kupi to ali ono, in koj je zavarovalna premija tista, ki lahko počaka. Tako gledanje že glede na načela smotrne gospodarstva ni pravilno, poleg tega pa je to še nevarna igra z ognjem. Resnično, večkrat lastne napake človeka ne tepejo občutno. Toda kje je jamstvo, da ga jutri ali pojutrišnjem ne zadene prav tista nesreča, na katero predvčerajšnjim še pomislil ni in kateri je še včeraj srečno ušel. Kakor že zapisano, le nekoliko neprevidnosti in katastrofa je tu. Zavarovanje, katerega premija ni plačana, je igra z ognjem, ki je lahko nevarna, ki lahko uniči srečo doma, družini pa povzroči neizmerno gorje.

Strokovnjak. Rode: »Tvoja žena, Martin, je pa gotovo levičarka.« — Martin: »Po čem sklepaš kaj takega?« — Rode: »Ker imaš oteklo desno lice.«

Res nevarna grožnja. Gospodinja: »Minka, kako ste mogli dovoliti, da vas je gospod Cerjak poljubil?« — Minka: »Če mi je pa grozil!« — Gospodinja: »Grozil?« — Minka: »Da, zagrozil mi je, da me drugače ne bo nikoli več poljubil.«

Po vaši želji Vam izdela

Knjigovoznica Jugoslovanske tiskarne v Ljubljani, Kopitarjeva 6/II

v svoji črtnici razne poslovne knjige, ako niso že v zalogi. Istotako izvrši tudi vsa druga knjigovozna dela, posebno razne vezave od preprostih do razkošnih oblik. Posebni oddelek za izdelovanje damskih torbic, pasov, denarnic in drugega usnjenega galanterijskega blaga. Vam nudi te predmete vedno v lepih, modernih fasadah.

Cene skrajno nizke.

Poslužite se!

Zanimivosti

Zanimive številke iz Anglije. V Angliji pride en uradnik na 102 Angležev, en policijski stražnik na 342 Angležev, en zdravnik na 671 oseb, en arhitekt na 1978 oseb, en advokat na 2090 oseb, en optik na 6084 oseb, en poslanec gornjega doma (senata) na 52.402 oseb, en poslanec spodnjega doma (skupščine) na 66.286 oseb, en kronski svetovalec na 342.860 oseb, en imejitelj kakega športnega rekorda na 341.952 oseb in en sodnik na 366.348 oseb. Najmanj je tedaj sodnikov. Kaže, da je na Angleškem na sodiščih malo dela, ker je malo zločincev. To pa najbrž ne pride od angleške krepostnosti, temveč od tega, ker pride na vsakih 342 Angležev en policijski stražnik, kakor smo zgoraj zapisali.

Vojska je draga reč. Ljudje imajo pred vojsko velik strah, ki seveda ni neupravičen. Vendar tako hudo spet ni, kot si kdo predstavlja, ko bere o grozotah vojske. Bombe, granate, torpeda in podobna uničevalna sredstva so namreč silno draga. Pomislimo samo na torpeda in podmornice. En torpedni izstrelak velja danes 96.000 do 120.000 din. Za vsak tak izstrelak bi si torej človek lahko nabavil že kar prvovrsten luksuzni avtomobil. Seveda, če s torpedom zadenejo kakšno tako ladjo, kot je bila potopljena angleška »Royal Oak«, ki je veljala 800 milijonov din, potem se tudi tak izstrelak izplača. Podmornice imajo različno ceno, kakor so pač velike in opremljene. Njih cena se je gibala ob izbruhu vojne med 40 in 80 milijoni dinarjev. Podobno dragi so torpedni čolni.

Kaj je embargo? Odkar je izbruhnila vojna, beremo zopet in zopet besedo embargo. Kaj je to? Beseda pomeni toliko kot zasega ali rubež. Razglasi ga država, ki ne želi izvoza kakega blaga iz političnih ali gospodarskih razlogov. Tako je na primer USA v začetku vojne razglasila embargo za orožje nasproti vsem vojskujočim se državam. Zaradi tega je prestal vsak izvoz orožja v vojskujoče se države. Kakor je pa znano, je USA pozneje svojo odločbo preklcala.

Dohodki Mussolinija in Hitlerja. Kakor znano niti Hitler niti Mussolini ne prejemata nobene plače iz državne blagajne. Zato se marsikdo izprašuje, od česa ta dva moža živita in kako plačujejo svoje uslužbence. O tem nihče ne more ničesar izvedeti. Sklepajo pa, da dobi Hitler lepo premoženje iz izkupička svoje knjige »Mein Kampf«, Mussolini pa iz dobička dnevnika »Popolo d'Italia«, katerega je on ustanovil in je njega lastnik.

Javna zahvala

Podpisana Kač Peter in Amalija prosiva uredništvo »Naše moči«, naj objavi najino veliko zahvalo Vzemni zavarovalnici v Ljubljani za točno in kulantno izplačilo odškodnine po požaru, ki naju je doletel letos 9. junija, ko nama je pogorel kozolec. Ne najdeva besed, s katerimi bi se dostojno zahvalila ter Vzemni vsem gospodarjem priporočila.

Zg. Roje pri Sv. Petru v Sav. dol. 31. X. 1939.

Peter in Amalija Kač, l. r.

Če se pridigarju zareče. Misijskar K. je nekoč povedal tudi tole, ko je pridigal o nenadni smrti: »Že marsikdo je šel zvečer zdrav in čil spat, zjutraj je pa mrtev vstal.«

Vzoren učitelj. Bilo je v prejšnjih časih nekeje doli na jugu. V nekem kraju so sicer imeli učitelja, ki je vlekel državno plačo, a s šolo se ni pečal. Nekega dne je pisal učitelju v sosedni občini tole: »Dragi tovariši! Bodi tako dober, pa mi za sredo in četrtek posodi učence četrtega razreda. Obišče me namreč šolski nadzornik.«

Božič in novo leto

najlepše darilo

BAROMETER

kljub podražitvi materiala dobi vsak cenj. čitatelj Naše moči, zanesljiv in krasen

barometer, velikost 13x16 cm, ki kaže vreme 24 ur vnaprej. Za povrnitev stroškov pošljite v znakah Din 5.— na »BAROMETER« Ljubljana I., pošt. pred. 18

Plestenjak Viktor:

Po izseljenski nedelji

V svojo prihodnost gre naš narod po začetni, jasni poti. To je dokazal ob zadnji izseljenski nedelji. V času, ki je zaznamovan s pečatom sovraštva in strasti, v tem metežu viharjih sil, ki se kakor pogubni vulkani dvigajo po zemlji in preizkušajo na ubogem človeštvu svojo moč in vpliv — smo občutili, da je mladi slovenski rod začel slutiti in doumevati, kaj je njegov program. Ko vsepovsod narodi vstopajo v bližajoče se novo leto zaogrenjeni in otopeli, s čustvom strašne negotovosti, s trpko zavestjo, da se je zrušilo v prah, na kar so še včeraj prisegali, se je po naši rajsko lepi domovini razlegala pesem ljubezni in plamtečega ognja za skupnost vseh, ki jih je rodila slovenska mati.

V slovenskih srcih je vstal spomin na trde, žilave borbe v dolgih stoletjih naše zgodovine, na tista njena svetla poglavja, ko je naš narod, ne imajoč ob sebi drugega kot živo vero, da čuva nad njim Bog, z nedoumljivo vztrajnostjo hranil in branil proti tujim osvajalcem svoje najdražje — narodnost in jezik. In ta spomin na našo slavno preteklost, na ta čudež, ki ga je naš, le po številu majhen narod ustvaril iz moči svojega duha, je v pravkar minulih dneh, posvečenih našim rojakom v tujini, s svetlo lučjo razkril obrise poti, ki naj po njej hodi slovenski narod v prihodnjih rodovih.

Skoraj se zdi, da ni zgolj slučaj: ko so se tisoči ob monumentalni kostnici na pokopališču pri Sv. Križu v Ljubljani v imenu vsega slovenskega naroda spoštljivo klanjali spominu žrtev, padlih za našo narodno osvoboditev, in tako izpričali neomajno voljo Slovencev, da v miru s plodnim delom grade naprej stavbo svobode, ki so ji ti junaki položili temelje, — se je ob istem času naša šolska mladina v srcu Slovenije, v beli Ljubljani, na akademiji z besedo in pesmijo spomnila tistih, ki so v borbi za kruh zapustili rodno slovensko zemljo, pa so, čeprav proč od nje, dali tudi svoj bogati delež k ustvaritvi njene svobode.

Razveseljivo je, da je to navdušenje naše mladine, s katerim je manifestirala tu in po številnih drugih praznikih ob izseljenskih dneh skupnost pa medsebojno povezanost slovenske družine, razbite in razkropljene širno sveta, našlo pobude in priznanja pri najvišjem predstavniku oblasti, pri banu dr. M. Natlačenju. V klenih, stvarnih besedah je g. ban pred zastopniki ostalih naših oblasti in ustanov razgrnil izseljensko vprašanje v vsem njegovem obsegu in posledicah, jasno dokumentiral voljo in pripravljenost najvišje slovenske oblasti, da za njegovo rešitev zavzame vse svoje sile. Kar je do nedavnih časov živelo le v naporih in mislih posameznih, v prihodnost usmerjenih ljudi, kar je bilo stvar ene, morda dveh ustanov, ki sta se v naporu vseh sil, v stiskah in težavah denarne prirode, borili za obstoj, to je zdaj sprejela v svoj program tudi upravna oblast: izseljensko vprašanje je s tem prešlo preko začetne, prehodne faze svojega razvoja. Delo za njegovo rešitev je našlo opore tam, kjer jo je v preteklih dobah zamaževalo. V tej okolnosti pa smemo gledati obenem tudi poročilo, da bo domovina vsaj ob tej pozni uri izpolnila svojo dolžnost in skušala popraviti, kar je prej zamudila.

In zamujenega je mnogo, tako v gospodarsko-socialnem kakor v kulturnem in verskem pogledu. Zato je v tem usodnem času dvakrat nujno, da za rešitev izseljenskega problema ubere pravo pot. In ta mora sloveti na stvarnem znanstvenem študiju, ki bo posegel prav v vse odtenke izseljenstva, saj so z njim prizadete vse življenjske veje naroda in poedincev. Ogromno delo je pred nami, ki čaka izpolnitve brez odlašanja. Zanj je potrebno najtesnejše sodelovanje vseh sil našega naroda, vseh njegovih ročnih in umskih delavcev, kajti izseljenstvo je najvidnejši izraz naših razmer, najvažnejše poglavje našega narodnega obstoja. In kako skromno število idealnih in razumevnih ljudi se je doslej posvečalo temu tako rekoč neizmernemu delu! Saj je bilo skoraj vse povezano le z nekaj imeni, dejal bi, z enim samim najvidnejšim, in to je ime nadangela Rafaela, v katerem je prijavna slovenska ustanova za izseljensko skrbstvo našla svojega nebeškega priprošnjika... Težko je človeku, ko motri te, rekel bi nadčloveške napore, ki jih je Rafaelova družba privzela nase v borbi s tem obsežnim problemom, lepo in tolažilno pa, ko vidi sadove tega dela.

Ko gledamo slovenski izseljenski problem v luči letošnjega izseljenskega tedna, se nam prikazuje mnogo razveseljivih okoliščin, važnih za njegovo prihodnost. Nekaj smo jih že navedli, in med njimi je predvsem spoznanje, da se je mladina — up in nada naroda — res z živim ognjem oklenila izseljenske misli. Prezgodaj je še, da bi iz tega izvajali zanesljivo sodbo. Toda če pomislimo, da se do nedavna naša mladina sploh ni zavedala, kaj je izseljenstvo, še manj, da bi slutila njegov obseg in njegove posledice v življenju našega naroda, letos pa je ob vodstvu svojih vzgojiteljev položila toliko truda v izseljenske proslave, v razne naloge o tem vprašanju, zbirala posnetke naših krajev za brate in sestre v tujini, pošiljala darove, — moramo po vsem tem ugotoviti velik napredek. Vsekakor — mnogo klenega zrnja je padlo v mlade, sveže njive... Mladina, ki že v nežnih letih začne spoznavati svoje dolžnosti do narodne skupnosti, do države, nosi v sebi jamstvo, da bo povedla narod po jasno začetni smeri v prihodnost. Saj bo v svojih zrelih letih iz teh mladostnih spominov, ki jih bo iz dni, posvečenih misli na našo kri v tujini, ponesla s seboj v življenje, zajemala pobudo za stvarno, plodno delo v izvedbi izseljenskega vprašanja, ki mora postati naš narodni program.

Ni pa v tako polni meri izvršila svoje dolžnosti do rojakov v tujini ostala naša javnost. Res je časopisje posvetilo mnogo prostora najraznovrstnejšim problemom, ki so v zvezi z izseljenstvom, in tako dalo izseljenskim dnevom posebno svečano obeležje. Vendar — v narod kot celoto izseljenska misel ni še prodrla s tisto spontano, vsa srca prevladujočo močjo, kot bi po svoji usodni važnosti zaslužila.

Govorniška beseda. Pri vrtnarskem društvu je predavatelj takole končal: »Preden končam svoje predavanje, naj vam še enkrat vsem toplo položim na srce goveji gnoj, brez katerega ne bi smel biti noben vrtnar.«

Lea Fatur:

Ne išli si sreče, prijatelji, drugod!

Poparjene ležijo »zlahtne rožice«. Paterce in dalije, nageljci, vsesvetke, plamenice in drugi pisanji jesenski kras. »Je pa davi slanica padla«, pomislijo obiskovalci Sv. Križa. Včeraj je še vse žarelo na grobovih in po okoliških vrtovih, danes pa veje mrzlo od planin, danes opominja vse, da je tu jesen, da se bliža zima, da sega po vsakem človeku smrt. Od ure rojstva si ji zapisan, ne ubežiš ji ne v globine ne v višine. In če se vračaš z groba dragega pokojnika, je tvoja misel tem težja, tem bolj moreča so vprašanja vsakdanjih skrbi in skrbi za tisto, kar je onkraj tega vidnega življenja.

Tudi mladi Kozme Didič je povsile glavo. Od materinega groba prihaja in ko pride v svojo sobo, mu bo udarila puščoba in praznota v srce. Nikdo te ne čaka, nikdo te ne postreže, nikdo te ne vpraša, kako ti je pri duši: »Vsakdo grije grudi svoje, miruj, miruj, srce moje...« Kosilo v gostilni ni nikoli to, kar je kosilo doma, kjer si varen pred neljubimi obrazi in pogovori, pred oblaki dima.

»Kaj čakaš, Kozme?« vprašuje poparjeno cvetje. »Saj imaš vendar zaročenko, poznata se že iz šolskih let. Pridna je Jelka, tiha in skromna, dobra žena bo. Šivilja je, zasluži precej in bo tako razbremenila svojega moža. Noč in dan dela, da prihrani kaj za baliž, in težko čaka dneva poroke.« »Res je to,« kima Kozme. Mati, ki živi pri Jelki, bi pa lahko skrajšala Jelki in Kozmu čakanje: zavarovana je za visoko vsoto in rok zavarovanja preteče pred adventom. Lahko jima kupi pohištvo in preskrbi stanovanje. Saj dobi Jelka vendar tako ali tako ta denar. Seveda bi prišel denar tudi pozneje prav — pa bolje je: »drži gale kakor slovi gale!«

A Jelka je nekam tožna glede zavarovalnine njene matere. Ne govori rada o tem in ne računa s tem. Užaljena je, če omeni on kaj. Očitata mu je že, da računa na materino zavarovalnico, da je ne ljubi...

Uboga Jelka! Uradnik, ki se bori s svojo boro, stalno plačo, mora pač gledati, da si ne oteži življenja... Žena brez vsake dote je današnji dan breme. Obrt ali služba žene je dota, če pa dobiš še kupček tisočakov, je žrtev tvojega samskega življenja poplačana.

Smešna Jelka! Kako bi pa mogel sicer vzeti poleg žene tudi njeno mater, če bi ne bilo zavarovalnice! Res da gospodinja zdaj mati in prihrani tako hčeri stroške za posla. Toda človek se stara in postaja družini breme, ki ga lajša samo pokojnina ali zavarovalnica. Zakaj ni vsak človek zavarovan?

Kozme se ustavi ob Krekovi vili. Tudi tam je poparila slana pisani cvet. Včeraj še je hodila med cvetjem, vedno mlada in živahna Cilka. Zalivala je, podstavljala, privezovala. Danes ležijo tukaj mrlič. Kozme pogleda k stopnicam na verando: tam je ležala tisti dan grmada drv. Tisti dan, ki je zagnil Slovenijo v žalost in je uničil nado preužitkarjev in opešanih delavnih sirot. Kajti umrl je on, ki jim je hotel izposlovati starostno zavarovanje. In še vedno je tu beda preužitkarstva, ki dela sovraštvo med stari in mladim gospodarjem in zavaja sicer mirne ljudi k zločinom. In še vedno straši ogromno število ljudi beraška palica: Hodi od hiše do hiše, zaničevan in zasramovan...! Kaj nima vsak človek pravice do preskrbljene starosti? Da nismo še tako daleč prišli v kljub vsej civilizaciji!

Glasen pogovor vzbudi Dimiča iz premišljevanja. Mimo njega gresta, ne da bi ga zapazila, vznesena žena v cvetju poletja in slok fant, ki je še bolj v pomladi. Vdova Jerina in uradnik Menguš Mene, Kozmov sošolec. Glej! Glej! se začudi Kozme in rahla senca mu zakrije obraz. Vdova gre vendar od groba svojega moža in vedno zamisljeni Mene od groba sorodnikov. Pa sta tako razgovorjena in žareča, še na mar jima ni poparjeno cvetje, zima, smrt in zavarovanje.

Zavarovanje! Kozme se udari po čelu: »Mene ni tak tepec, ni tako zaljubljen v Jelko, da ne bi uvaževal Jerine, ki ima pokojnino po svojem možu, je potegnila po možu lepo zavarovalnico in je zavarovana za lepe tisočake! Glej ga, hinavca, tihotape! Kar na lepo se bo vsedel... In kak denar spravi ta dva vkup, ker je Mene tak skopuh! Kaj torej Jelkina mati, ki stavlja Jelki zmeraj Meneta za vzgled: Ne kadi, ne pije, ne poseda po kavarnah, je obziren in postrežljiv, ni samopašen, podpira svojo staro teto itd. Teh li-

tanj ni nikdar konec. Zdaj bo uvidela, da je Mene potuhnjeneč, da se pretvarja namenoma, da bi dobil premožno ženo. In duhovito ženo! Povsod je upoštevana, na vse kraje jo vabijo. Vedno najde pravo besedo, da razvedri družbo. Je izobražena. Pozna vsako književno novost v domačem in v drugih jezikih, je naročena na več časnikov, se zanima za vse vrste športa, je prav po želji fanta v pesmi: »Le tista bo moja, ki žvižga in poje.«

Jelka pa striže in šiva, ima komaj toliko časa, da pogleda dnevne novice. Ne moreš razpravljati z njo o svetovnih dogodkih, ne zanima jo, kdo je zmagal pri dirkanju in plavanju, in tisto brcanje žoge ji je na smrt zoprno.

Rahla senca zavisti zatemni Kozmov obraz: Zakaj se ni bližal on živahni vdovi? Saj imata veliko enakih pogledov na svet. Pa se je navezal na to bledico...

Počasi se obrne Kozme, počasi koraka mimo vojašnice. In ko pride do vrta lazaristov, ga je že minila razdraženost in zavist. Spomni se, da je samo on Jelkina prva ljubezen, da se bori ona vztrajno s svojo materjo zaradi njega. Živahna vdova se pa zabava danes z Mihom, jutri z Jurijem. K vragu Mene in vdova! Zdaj bo povedal Jelki na sprehodu, na kaj so ga opozorile poparjene cvetlice: zima prihaja!

Jelka sedi pri stroju in pripenja rokav na črn plašč. Mati piha v likalnik. Po tleh je polno ostrizkov, po postelji kosi blaga, po mizi leži, po zraku plava prah in duh krojaškega dela.

»Oprosti!« pravi Jelka plašno. »Ne morem s teboj. Moram hitro popraviti ta plašč za neki pogreb.«

Kozme se spomni, kako veselo sta kramljala Mene in Jerina ter izbruhne: »Nikoli nimaš časa zame!«

»Tako!« odloži mati pihanje v žerjavico in piha vanj: »Kaj dela Jelka to za svojo zabavo? Tudi ona je potrebna zraka. Saj pravim, da naj ne pričakuje nič dobrega pri tebi. Mene je ne bi zalil tako!«

»Mene, da, Mene!« piha zdaj Kozme. »Ta Vaš ljubljeneč se ženi pri Jerini!«

Roke z rokavom so obstale osuple. Jelka vzdihne: »Nemogoče! Bilo bi mi žal za njega...«

»Beži, beži!« upre mati roke v boke, »Mene in Jerina? Pet krav za groš!«

»Pa zakaj ne?« se razvname Kozme. »Jerina je premožna in kadar se oženiš, si postelješ dobro ali slabo. Mene nas je potegnil — kaj? Hoho! — Tale vaš vzor nesebičnosti se je pokazal zdaj, da je lakomnik. Jaz ne iščem pri ženi dote. Jaz ne posedam po gostilnah in kavarnah. Mož se mora žrtvovati za svojo družino. Jaz bi ne pustil, da se muči moja žena še z drugim delom; gospodinja ima sama dovolj posla s svojo družino. Ženska se uniči zgoda, če je dvakrat obremenjena. — Kaj?! Ali vama ni pridigal vedno tako? In ga nisem imel jaz, revež, pri vaju vsak dan na krožniku?«

S slastjo poudarja Kozme svoje besede, s slastjo pogleduje svojo zaročenko in njeno mater, če ju je kaj sram. Pa Jelkina mati ga gleda zakrljivo — Jelka pa — Jelka, kaj ni prebledela in kaj ni kanila solza po njenem licu in ni zdrknila na drobne prste, ki obračajo blago pod iglo? In ti prstki, kaj ne drhtijo? Noge poganjajo tako urno stroj, kakor da bi hotela zakriti Jelka z drdranjem svoj nemir in preglasiti njegovo roganje. Kaj je vendar Jelki? Je zavistna? Mene jo je oboževal, odkar jo pozna, a ona ga je upoštevala samo kot dobrega prijatelja. Hoho! Kozme zapoje: »Jokaj se al' pa ne, men' je zdaj vseeno že — najna ljubezen prav gvišno je v kraj.«

Jelka sklone glavo še bolj. Dvigne jo, ko nekdo pozvoni, posluša, ko odpre mati, in vzdihne, ko se oglasi ženska, ki je že prišla po plašč. »Tako, takoj!« pravi mati in spravi žensko v kuhinjo Kozme zapoje: »Vsi so prihajali, njega ni bilo...«

A Jelka, ki posluša sicer tako rada njegov mehki glas, ga prekine: »Nehaj vendar!«

Kozme obmolke začuden. Vrag naj razume ženske! Nevoljen seže po »Naši moči«, bere smešnice, škili na Jelko. Kako krtači dokončani plašč, ga gladi! In se mu zdi, da je neka druga Jelka, da mu je popolnoma tuja...

Jelka izroči ženski plašč, izve, da bo prišla plačat gospa sama, in vzdihne: »To se pravi, da bom čakala še dolgo na denar.« Pospravi kosce blaga, pokrije stroj in pregnje mizo s pisanim

Daj nam danes naš vsakdanji kruh...

Vsem, ki smo že živeli v času svetovne vojne, je še dobro v spominu, kako težko je bilo takrat za vsakdanji kruh. Tudi za denar ni bilo mogoče dostikrat dobiti živil. Za živila in nekatere druge življenjske potrebščine so bile uvedene izkaznice. Kdor je imel tako izkaznico, je dobil v trgovini tisto stvar, za katero se je izkaznica glasila. Kolikokrat se je dogodilo, da kljub temu ni bilo mogoče dobiti zahtevanega, kajti »zmanjkalo je«, je bil odgovor. Kdaj bo zopet na razpolago, ni vedel nihče. Ljudje, večinoma matere in tudi otroci, so v dolgi vrsti čakali pred prodajalnami že ure prej, preden je bila trgovina odprta. Po dolgem čakanju so prišli na vrsto in ni bilo redkokrat, da je bilo vse čakanje zastonj. Za vse, ki so tam z upanjem pričakovali, ni bilo blaga na razpolago. Odití so morali praznih rok.

In danes, komaj 21 let po končani svetovni vojni, zopet beremo v časopisih poročila, da so uvedli v tej ali oni državi zaradi vojne, izkaznice za moko, kruh, obleko, obutev itd. Ali pri tem kaj pomislimo na težave, ki so z izkaznicami združene? Pri nas imamo še vsega na razpolago. Ni nam treba misliti, ali bomo jutri dobili kruh ali ne. Smatramo to za nekaj samo po sebi razumljivega, ako gremo v trgovino in dobimo moko, kakršno hočemo, da gremo k peku in dobimo bel kruh, ki ga ponekod v svetu danes dobe samo še bolniki in niti ti ne, kolikor bi ga hoteli.

Ali kdaj pomislimo, kaj pomeni kruh za vsakdanje življenje? Naši starši so se tega dobro zavedali. Kadar je padel na tla kruh, pa četudi samo kosček, so ga naša mati spoštljivo pobrali in poljubili. Poučili so nas, da je to dar božji in da bi bil smrtni greh, če bi ga pustili ležati na tleh. Kruhovi drobtinice niso vrgli v smeti, ampak so jih vrgli v ogenj, da so zgorale. To je bilo pravo spoštovanje daru božjega — kruha. »Kdor ne bo znal ceniti kruha, tudi drugih za življenje potrebnih stvari ne bo imel,« so nas mati učili. Po mestih takega pojmovanja o kruhu ni več, veliko bolje je na deželi. Zavedati se moramo, da si kruha ne režemo sami. Če Bog odtegne svojo pomoč, ves trud ne nadomesti onega, kar nam On po svoji milosti deli.

Pod besedama »vsakdanji kruh« razumemo vse potrebščine, ki jih potrebujemo za naše telesno življenje. Ne samo za kruh, tudi za te velja, da jih pravilno cenimo. Ni prav, ako kdo nosi na kup, si niti za življenje potrebne jedi ne privošč, ampak samo gleda, da se mu vedno bolj veča kupček denarja. Če pride revež, ga odžene od praga in mu skorjice kruha ne privošč. Za take veljajo besede Kristusove: Ne zbirajte si zakladov, ki jih požro molji in rja. Tudi ni prav, da človek ne misli na bodočnost, če bi lahko. Veliko pa je dandanes takih, ki komaj izhajajo, da ne govorimo o tistih revežih, ki nimajo niti za obleko niti za hrano. Dolžnost tistega je, ki ima, da od svojega da nekaj za take reveže. »Bog stotero vse povrne in v nebesih so taka dobra dela dobro zapisana«, so nam dejali naša mati. Kdor ne more dati veliko, naj da malo. Če te revež poprosi, ne obračaj mu hrbta in ne odganjaj ga od svojega praga. Sedaj je zima, prilike dovolj, da se izkažemo, da imamo srce za reveže, ki jih je povsod dovolj. Vse, kar imamo, je od Boga. Ako bi vedno gledali iz tega vidika, bi marsikdaj drugače ravnali.

Po kmečkih domovih in le redko kje v mestih prosijo pred jedjo Boga z molitvijo za blagoslov. Po jedi pa se zopet z molitvijo zahvalijo Bogu za prejele dobrote. Ta lepi običaj, ki ima silno globok pomen, se na žalost vedno bolj opušta. Ni molitev pred jedjo in po jedi nikako nazadnjaštvo. Je le nujna potreba, kajti če ne bomo prosili, ne bomo prejeli. Ali nas ne zaboli beda in trpljenje tistih revežev, ki so zaradi vojne morali zapustiti svoje domove in oditi v temno bodočnost sestradini, lačni, slabo oblečeni. Zato pa moramo zlasti v teh težkih časih prositi Boga, da odvrne od nas šibo lakote in vojske ter nam prizanese. Z vsem sreem, ne samo z jezikom, moramo moliti vsak dan pri jedi ono globoko prošnjo v očenau: Daj nam danes naš vsakdanji kruh... St. Kos.

Srečno Novo leto!

Jože Strgar, brivec-frizer
Ljubljana, Miklošičeva c. pri kolodvoru

Zahvala

Podpisana Micka in Jože Božič se najlepše zahvaljuje Vzajemni zavarovalnici v Ljubljani za solidno izplačilo požarne zavarovalnine ob priliki požarne nesreče. Zgorela nama je hiša.

Obenem se javno zahvaljuje č. g. župniku Francu Zorkotu in g. šol. upravitelju Jožetu Pircu pri Sv. Duhu nad Krškimi, ker sta nama bila ob nesreči v tako močno oporo.

Ardo pri Sv. Duhu, 10. nov. 1939.

Micka in Jože Božič, I. r.

Mladi porednež. Mož s strogim uradnim obrazom se je pojavil pred neko kmečko hišo. Še enkrat je pogledal v listino, ki jo je imel v roki, nato pa na hišno številko. Ko je videl, da je prišel prav, je stopil na vrt pred hišo. Tam se je igral neki deček. Mož ga vpraša: »Ali je tvoja mama doma?« — Dečko: »Da, gospod!« — Mož pri vratih pozvoni, pozvoni drugič, pozvoni tretjič, a nihče se mu ne odzove. Zato pravi dečku: »Poba, ti si me nalogal. Tvoje mame vendar ni doma!« — Dečko: »Je doma, je, samo jaz ne stanujem v tej hiši. Tu sem sem se prišel samo igrat.«

Ivan in Frančiška Javornik

mesarja in prekajevalca

Ljubljana - Domobranska cesta 7, Šolski drevored, Wolfova ulica 12, M klošičeva cesta 17

Telefon 2703 in 3157

želita svojim odjemalcem in prijateljem
SREČNO NOVO LETO

JAVNA ZAHVALA

Podpisani Franc Strle, posestnik v Šmarati, se s tem javno zahvaljuje Vzajemni zavarovalnici v Ljubljani, ker mi je ob priliki letošnjega požara na mojem posestvu v Šmarati 20 vso nastalo škodo pošteno in pravilno ocenila ter tudi brez vsakega odbitka vse pošteno plačala.

Priporočam vsakemu, da se zavaruje pri našem domačem zavodu.

Šmarata, dne 5. oktobra 1939.

Franc Strle, I. r.

V lekarni. »Prosim, če lahko dobim spavalno sredstvo za živino.« — »Da, imamo. Tu le je. Naresti ga morate v krmo.« — »Hm, ali ne bi bilo prav tako dobro, če bi si ga kar v posteljo narestel?«

Višek raztresenosti. Neki učenjak je imel konjiča in koleselj. Ko se je nekoč hotel odpeljati zdoma, je konja posadil v koleselj, sam se pa vpregel in vlekel. V prvi gostilni je šel učenjak v hlev, konj pa v gostilno. — Če je bilo res, ne moremo jamčiti.

L. M. ECKER, Sinova

Splošno kleparstvo, kritje lesocementnih streh, strelododne naprave. Mrzlo in toplovodne instalacije, sanitarne opreme
Račun poštne hran. 10.771
Telefon interurban 29-33

LJUBLJANA, Slomškova 4

Javna zahvala

Podpisana Franc in Helena Dokl se prav lepo zahvaljuje Vzajemni zavarovalnici v Ljubljani, ki nama je izplačala odškodnino za škodo, nastalo zaradi požara v kuhinji. Zgorela nama je ena stena ter smo razširitev požara preprečili. Zavarovalnica je to škodo lepo ocenila in vse v najlepšem redu izplačala. Vsakomur priporočam, naj se zavaruje le pri domači Vzajemni zavarovalnici.

Negova, dne 6. decembra 1939.

Franc in Helena Dokl, I. r.

prtom. Mati prinese čaj v trebušasti ročki. Jelka naliže skodele s pozlačenim robom, ponudi Kozmu, njen pogled, njena duša pa sta daleč od njega. Mati se umakne v kuhinjo. Kozme prestreže pogled, ki je bil namenjen samo Jelki. Nekam sva-reč je... Aha! Jelka naj ne pokaže, da je tako prizadeta zaradi Meneta. Hm! Hm! Pasji rep! Kako mu moti to novo spoznanje razgovor...

Kozme meša čaj, kakor da bi bila v skodelici rešilna misel. Jelka se trudno nasmehne: »Nikar! Zvrtal boš luknjo.«

»Najin pogovor je pa res duhovit,« se zadere Kozme in pripoveduje zaneseno, kako ga je zbolelo, ko je videl, da leži cvetje poparjeno, kako se je preplašil samotne zime in kako se je domislil: Zakaj čakava? »Ravno v sredi mojga srca ena rožica cveti, če ji ne bodeš prilivala, se gotovo posuši.« Kar na kratko narediva, Jelka, pred adventom naj bo poreka.

Jelka odmaja: »Nisem pripravljena. Nimam še dovolj za posteljnino. Saj bi se sama rada rešila tega morečega dela in živela samo svojemu gospodinjstvu. Šivilja ni nikdar prosta.«

»Kako misliš to?« se začudi Kozme. »Saj boš vendar še šivala, sicer ne moreva izhajati... Ko bi si vzela par deklet, ne bi trpela toliko; velike mojstre zaslužijo veliko in se vozijo celo v imenitne toplice. In če nimaš dovolj, saj nama bo dala tvoja mati; zdaj poteče rok za njeno zavarovalnino. Pa kaj me gledaš tako, Jelka?«

Bilo je res nekaj vznemirljivega v Jelkinem pogledu, nekaj zakritega, prežetega, ko je govorila v zadregi: »Polica, da, policia... Propadla je... Bilo je toliko dela, pa sva pozabili več mesecev plačati obroke...«

Kozmu se zavrti v glavi, duši ga v grlu. Oči mu bulijo v zaročenko, žile na sencih se mu napnejo. Zdi se mu, da ga bo prizadelo. Udari po mizi, da poskočijo skodelice in se zakrohče: »Krasno! Res. krasno! Hči bi bila rada gospa, kakor gre, previsoka je, da bi se klanjala 'strankam'. Mati, ki misli, da jo bo preživljal zet, pozabi plačati zavarovalnino. Za vraga, nore ženske, kako si pa to predstavljate? Moja plača je premajhna, da bi redil kar cel harem.«

»Ni premajhna. Koliko delavcev mora družino preživeti s 500 dinarji! In mati gospodinji, zaleže za posla.«

»Haha! Misliš, da bom vama dajal plačo in čepel s praznim žepom za prazno mizo in za mrzlo pečjo? In kako si upaš, draga Jelka, potem, ko si vedela, da je pustila tvoja ljuba modra mati, da propade zavarovalnina, kako si upaš še misliti, da bi pustila svojo obrt? Žena, ki ne prinese v zakon denarja, mora pač prispevati k skupnemu gospodinjstvu. Zdaj niso moški več tako neumni, da bi nosili vse breme. Mož je pač taka drago-cenost, da vsaka ženska rada žrtvuje zanj vse svoje moči.«

Jelka ni spregovorila, samo solze so ji kar lile po bledih licih. Kozme pa je razgaljeval svojo dušo v očitkih in grožnjah in sklepal:

»Seveda ne moremo narediti pred adventom konec. Pa to ti rečem, Jelka, matere ne boš vzela s seboj.«

»In kam naj gre moja mati?« dvigne Jelka solzne oči.

»Kamor koli, lahko gre v ubožnico...«

Jelka vzraste: »Nikdar! S trudom me je preživela in izučila, zdaj bom jaz skrbela zanjo.«

»Če ti je več za mater, kakor za moža,« skomizgne Kozme zaničljivo.

»Več!« udari Jelka, sname prstan in mu ga zaluči pod noge. Ves bled se sklone Kozme in vtakne prstan v žep!

»Prav!« se poroga. »Jaz dobim lahko drugo, a kdo bo vzel tebe?«

»Mati!« kliče Jelka. »Mati!«

Ihteč se oklene matere. »Hal!« se roga Kozme. »To ste Vi, ki mečete tisočake zavarovalnici... Kaj ste res mislili, da vas bom jaz redil?«

Ogorčena žena mu pokaže na vrata in tolaži hčer: »Vedno sem ti pravila, da je samogoltnoš. Rešena si težkih dni in let. Stokrat bolje, da nimaš nikdar moža, kakor da bi imela takega.«

Nič ne ve Kozme, kako je prišel na ulico. Kri mu šumi v glavi, sram ga je, da ga je Jelka tako lahko zavrgla. A to sramoto mu prepodi občutek veselja, da se je še pravočasno rešil jarma pomanjkanja. Nekoliko se mu je pa vendar zdelo, da je potegnil kratko. Prijelo ga je, da bi se vrnil k oknu, da bi jima zapel: »Ti nisi več zame, jaz nisem več zate; vsak svojo pot hodiva, najbolje je tako.«

Mrak se je spuščal raz planine, lezel je iz temnih kotov ob hišah, pregrinjal je strehe. Tam pa tam je zagorela svetilka. Kozme se je zibal kakor pijan, se ustavljal, govoril glasno: »Prokleta ženska! Pusti zavarovalnino, da propade... In tako za norca imeti človeka! Zvijalni ženski! Nikdar nista povedali, da je propadla policia... In zakaj se je Jelka jokala, ko sem pravil, da se ženi Mene pri Jerini?«

Kozme postoji, zavrti se mu v možganih: Meneta ima rada, ž njim bi se bila poročila, ker ima boljšo službo kakor jaz. Pa se je odkrila vsa hinavščina te krotke dobre Jelke. Kaka sreča! Presnete ženske! Pusti, da propade policia in si kupi merico vina. Saj ga pije, gotovo ga pije stara...

Ljudje gredo mimo, ne porajajo. Samo dva brata, ki se gugata po cesti, se nasmehnejo in zapojeta: »Jaz in poliček se rada imava, če naju sovraži in tepe ves svet.«

Kozme renti naprej: In taki hinavki sem kupil rinčico, rinčico srebrno! O črna zemlja! Zima prihaja, Kozme, in več ne boš hodil k tih, skromni Jelki v vas. Moja plača zadostuje? Seveda, če bi jaz nosil dvajset let eno edino obleko, celo leto hribovske škornje in bi se preoblečel enkrat na vsakih štirinajst dni!

Vitka možka postava vzraste pod svetilnikom, se ustavi, posluša. Se bliža:

»No koga se jeziš, Kozme? Pa tako na glas?«

(Dalje prihodnjič.)

Higiena žene. Tako je naslov drobnj knjižici, ki jo je izdala Slovenska krščanska ženska zveza v Ljubljani. V zgoščenih besedah govori v njej zdravnik dr. Matej Justin o najtežjih in o košljivih vprašanjih, na katera si ženska sama mnogokrat ne zna odgovoriti in na katera mora pravilno gledati, če se hoče ohraniti zdrava in za svoje materinsko poslanstvo sposobna. Knjižico priporočamo slovenskim ženam in dekletom najtopleje. Velja samo 3 din, katere lahko pošljete v znakah na naslov: Slov. krščanska ženska zveza, Ljubljana, Pražakova ulica 8.

Veseli Božič in zadovoljno novo leto

želi vsem svojim cenj. gostom

**KAVARNA
VESEL**

PALAČA VZAJEMNE ZAVAROVALNICE
V LJUBLJANI

Miklošičeva cesta

Nagrobni napis. Žena je dala napisati na nagrobnik svojega moža: »Počivaj v miru, dokler se ne snideva.«

Javna zahvala

Podpisani Jakob Žmauc, posestnik v Zagorcih št. 57, p. Juršinci, se najiskrenejše zahvaljuje Vzajemni zavarovalnici v Ljubljani za takojšnje točno in kulantno izplačilo škode po požaru, ki mi je dne 9. oktobra 1939 uničil hišo in gospodarsko poslopje. To našo domačo in solidno zavarovalnico vsakomur najtopleje priporočam.

Mojo zahvalo, prosim, objavite v »Naši moči«.

Zagorci, dne 15. novembra 1939.

Jakob Žmauc, I. r.

Ko je bil Mussolini še navaden časopisni urednik, je bilo znano, da ima posebno na piki korektorje (t. j. uslužbenec, ki popravlja napake v tiskovinah). Kadar je dobil v roke krtačni od-tis, je vedno na rob zapisal kako pikro na račun korektorjev. Nekoč je zapisal: »Ali so korektorji osli, ali pa naj gredo k zdravniku za oči!« Neki sourednik je menil, da se čutijo korektorji zaradi tega užaljene. Kako se je pa začudil, ko je vstopil v njihovo delovno sobo in se vsi krohotali. Vprašal jih je, odkod tako veselje po taki hudji zafkraciji. Odgovore mu: »Nič se ne jezimo. Mussolini je namreč v razburjenosti sam ustretil kozla, ko je besedo »zdravniku« napisal brez d.«